M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA
1
Larch.

MŪSŲ PASTOGĖ

Australian Lithuanian Weekly
Registered by Australia Post Publication No NBH 0698

XXXVI-metai

Kaina / Price 60 c. 14.1.1985 Nr. 1-2 (1873-74)

VALIO CANBERRA!

Daug kas sakė, kad tai neįmanoma. Daug kas manė, kad nebus nei dalyvių, nei žiūrovų. Buvo ir vietinių, kurie abejojo savo pajėgumu.

Bet kanberiškiai įrodė, kad jie buvo teisūs išsikovodami sau teisę suruošti XIII Australijos Lietuvių dienas Canberroje.

Tūkstantis dalyvavo atidaryme. Aštuoni šimtai klausėsi Cleveland'o okteto. Devyni šimtai gėrėjosi chorais. Tūkstantis trys šimtai suplaukė į National Sports Centre pasidžiaugti mažais ir ne taip jau mažais šokėjais. Hawker College teatras nesutalpino visų norinčių pasidžiaugti jaunaisiais talentais. Tik stiprios mūro sienos išgelbėjo Canberr'os klubą nuo sugriuvimo per sausakimšą Naujų metų baliuje!

Kur darbar tie pranašai, kurie graudeno save ir kitus ir baudė laikytis tautinio solidarumo, idant Canberra nesubankrutuotų? O gal jiems ir turime būti dėkingi už tokį didelį skaičių tautiečių, kokio Canberra dar niekad nebuvo mačiusi.

Nei Australijos sostinė, nei jos lietuviai atvykusių neapvylė. Miestas atrodė šauniai, pasipuošęs per paskutiniuosius dešimtmečius daugeliu naujų pastatų, gražiai suaugusiais medžiais ir žaliomis pievomis.

V. Martišiaus vadovaujamo komiteto suruoštos Lietuvių Dienos nuo atidarymo mišių šv. Christopher's katedroje, iki atsisveikinimo gegužinės Lietuvių klube, buvo be priekaištų. Visi parengimai prasidėjo laiku, praėjo sklandžiai ir be susitrukdymų.

Susipažinimo gegužinė Weston Park'e sudarė sąlygas dar prieš prasidedant suvažiavimų sesijoms ir įvairiems parengimams prie trijų narsių jūreivių (Navy Catering Team) dalinamų "Krunsky" (dešrelės su bulkutėmis ir kopūstais) ir šaltibarščių (jiems medalis, nei ne už skonį, tai už spalvą) davė progos visiems pabendrauti, atnaujinti senas ir sudaryti naujas pažintis, o kai kurie, jau gyvendami ateinančios ALB Krašto tarybos sesija, pravedė ir šiek tiek "agitacijos".

Krašto tarybos sesija, tvirtai vadovaujama prezidiumo su prof. A. Kabaila priešakyje, praėjo darbingoje nuotaikoje. Diskusijos buvo pozityvios ir parodė atstovų bendruomeninį subrendimą.

Prie sesijos pasisekimo daug prisidėjo dalyvavimas stiprios PLB delegacijos, kas PLB valdybos pirm. V. Kamanto žodžiais, parodo Australijos lietuvių bendruomenės svarbą ir reikšmę viso pasaulio lietuviškame gyvenime.

Amerikos lietuvių susidomėjimą Australija įrodė ir VLIK'o bei Tautos Fondo reprezentantai Canberr'os Lietuvių dienose.

Canberr'os lietuvių klubas buvo Meka į kurią nuo pat ryto suplaukdavo tautiečiai tai pasimaitinti, tai pasiinformuoti ar apsirūpinti bilietais, tai pakovoti su "vienarankiais" banditais.

Canberr'os teatras visam praeinančiam pasauliui dideliu iliuminuotu užrašu skelbė apie ten vykstantį Australijos lietuvių festivalį, jo foyez ir šalimai esančiame pastate vyko plačiai Australijos lietuvius menininkus reprezentuojanti paroda.

Visoms organizacijoms, vykdančioms savo metinius suvažiavimus, ruošėjai rado patalpas ir suteikė visokeriopą pagelbą.

Ja pasinaudojo jaunimas, katalikų federacija, ramovėnai, sportininkai, inžinieriai ir architektai ir dvasiškija.

Visi buvo prižiūrimi, globojami ir patariami darbingo ruošos komiteto, pradėjusio savo darbą prieš du metus.

Visų Australijos lietuvių vardu jiems galima tik padėkoti.

VALIO CANBERRA!

A.L.B. K.Tarybos atstovai su svečiais, Canberra, 1984.
Nuotrauka V. Vosyliaus

XIII—OS LIETUVIŲ DIENOS

Antanas Laukaitis

ATIDARYMAS

Šios Australijos Lietuvių Dienos, neoficialiai, ypatingai Sydney'jaus lietuviams prasidėjo su Cleveland'o okteto atvykimu kūčių dieną, gruodžio 24. Aerodrome pasitikus savo senus draugus, kurie yra gerai pažįstami Australijos lietuviams sportininkams ir jų vadovams, okteto dalyviai ir svečiai buvo nuvežti pas jų šeimininkus. Vakare daugumas susirinko į Lietuvių Namus, kur dalyvavo bendrose kūčiose. Daugumai svečių tai buvo pirmosios Kūčios vasaros metu, be sniego ir šalčio, šiltam mūsų vasaros klimatui, pakeičiant žiemą. Daugumas svečių pirmą kartą valgė bendras kūčias, palaimintas mūsų klebono prel. P. Butkaus, palydint kalėdinėms giesmėms ir švenčiant ne šeimos ratelyje, bet didesnėje grupėje. Canberr'oje, kur taip pat jau buvo atvykusių svečių, Lietuvių Dienos buvo pradėtos kūčiomis.

Oficialioji šventės programa prasidėjo gruodžio 26 d. pamaldomis, kurias atnašavo Apostolic Nuntio J.E. ark. Luigi Barbarito. Jam asistavo prel. P. Butkus iš Sydnejaus, prel. P. Jatulis, svečias iš Romos, kun. P. Vaseris iš Melbourno, kun. J. Petraitis iš Adelaidės, kun. dr. P. Dauknys iš Melbourno. Šios mišios buvo laikomos už persekiojamus Lietuvos laisvės kovotojus. Pamaldų metu visos šventėje dalyvavę organizacijos su savo vėliavomis stovėjo garbės sargyboje. Savo pamoksle šv. Tėvo atstovas Australijai ark. L. Barbarito, labai gražiais žodžiais priminė Lietuvos bažnytinę padėtį, tuo pačiu iškeldamas ir lietuvių kovą už religinę ir tautinę laisvę. Po pamaldų prel. P. Butkus svečiui įteikė visų lietuvių vardu dovaną.

XIII-jų Australijos Lietuvių Dienų oficialus atidarymas įvyko Canberr'os miesto teatre. Didžiule Lietuvos vėliava papuoštoje scenoje pasirodė šventės renginių vadovas dr. A. Stepanas, pakviesdamas visus atsistoti ir pagerbti įnešamas Australijos, Lietuvos, šios šventės ir apie 20 įvairių organizacijų voliavas.

Atidarymas pradėtas Australijos himnu, po kurio savo trumpame žodyje dr. A. Stepanas pasveikino visus užsienio svečius ir gausiai susirinkusius atidarymo dalyvius. Pagerbiant dabar žinomus politinius kalinius Lietuvoje, 48 jaunuoliai, apsirengę tautiniais drabužiais, įnešė degančias žvakutes. Kiekvienam jaunuoliui, berniukui ar mergaitei, įeinant, dr. A. Stepanas išvardino vieno tų kalinių pavardę. Užtemdžius šviesas, buvo labai įspūdinga ir, visiems su žvakėmis susirinkus scenoje, žvakutės buvo užgesintos, kelias akimirkas paliekant visą salę tamsoje. Simboliškai buvo parodyta, kad tie kaliniai ir dabar yra tamsoje.

Po invokacijos, kurią perskaitė Australijos Liet. Sielovados vadovas prel. P. Butkus, buvo perskaityti popiežiaus ir vysk. V. Brizgio sveikinimai Australijos lietuviams ir visiems šių Lietuvių Dienų dalyviams. Savo kalboje, buves Australijos L.B. pirm. V. Bukevičius pasveikino visus atvykusius į šias Australijos Lietuvių dienas. Jis paprašė Pas. L.B. pirmininką V. Kamantą oficialiai atidaryti XIII-sias Australijos Liet. Dienas. Atidarymo žodyje P.L. B-nės pirmininkas pasakė, kad yra tikrai smagu būti su australiečiais: puikus kraštas ir dar puikesni šio krašto žmonės. Jam malonu matyti daug lietuvių, įvairių pasirodymų ir tautinių vertybių. Nuo tų laikų, kai Mingaudas sujungė Lietuvą, mes tęsiame lietuvišką

Nukelta į 3 psl.

NEAPVYLĖ

Šešios dešimtys metų nuo pirmosios Dainų šventės Kaune. Tryliktoji dainų šventė Australijoje.

Galėtumėm save vadinti dainų tauta ar dainių tauta, ar dainuojančia tauta. Juk tai tiesa, kad susirinkę beveik visada pradedame dainuotĩ - kartais linksmai, kartais liūdnai, neretai blevyzgodami. Dainuojame ką išmanome, ką mokame, lietuviškas ir įsivaizduotai lietuviškus, ir nelietuviškas dainas. Užustalėje taip jau būna.

Mūsų Dainų Šventėje žinau ką išgirsiu. Žinau, kad tai nebus užustalės dainos. Einu klausyti lietuviškos dainos - lietuviškos ne vien tik savo žodžiais, bet ir melodija ir dvasia. Tąja prasme Dainų šventė šį kartą manęs neapvylė. O ištikrųjų mane apvylė tik mažėjantis dalyvių skaičius. Pasigedau Geelongo, O kur yra Newcastles, Brisbanės, Hobarto, Pertho dainininkai? Nejaugi Woolongonge ar Sale ar dar kitur nėra dainuojančių lietuvių? Ar tai nėra pasikartojanti mūsų klaida viską daryti taip kaip jau anksčiau daryta? tuo atsiekiame tik stagnacijos mūsų veikloje, mūsų gyvenime. Tačiau nenukrypstant nuo dainų šventėjs, aš klausiu: nejaugi tai būtinai turi būti chorų dainų šventė? Kodėl negalėtų pasirodyti solistai, duetai, trio, kvartetai? Vaikų chorai? Sutartinių dainuotojai? Pradėkime dainuojančiu lietuviu, prie jo prisidės ir kiti. Silpna daina yra geriau už tylą.

13-toje Dainų šventėje pasirodžiusieji dainuotojai nebuvo kokie nepaprastai aukšto lygio profesionaliniai chorai. Kai kuriais atvejais muzikos kritikas, ar ir šiaip tuos dalykus suprantantis galėtų pasakyti, kad šie mūsų chorai yra mėgėjiški, nelabai stiprūs. Tačiau nejaugi gali kritikuoti, iškelti savo mylimosios trūkumus? Ją gini, pateisini, pagiri, nes ji tavo, nes ji tau atiduoda savo meilę, nes ji tau dainuoja. Kas man iš kokio garsaus šv. Cecilijos ar Vienos berniukų choro - iš jų aš neišgirsiu lietuviškos dainos žodžių: "Tėvynei aukoju aš savo dainas".

Klausiausi koncerto su džiaugsmu, pats parėjau namo dainuodamas. Ko daugiau reikia būti laimingu?

Bandžiau spręsti kuris choras yra pats geriausias, bet tai neįmanoma. Aišku, galima sustatyti eilėn ir pasakyti vienas, du, trys, betgi ar tai būtų teisinga? Kiekvienas mūsų choras yra geriausias pagal toje vietovėje esančias galimybes.

Dirigentai, keturios moterys ir vienas vyras, turėjo didelį ir sunkų uždavinį. Vasiliauskienė jį atliko su profesionalia elegancija, Aleknaitė su jėga. Prašmutaitė su pasitikėjimu ir švelnumu, Kiveris mokytojo patyrimu preciziškai parodydamas kiekvieną gaidą ir Levickienė su jaunatvišku entuzijazmu ir absoliučiu autoritetu. Reikia stebėtis dirigentų sugebėjimu per kelias dienas sujungti kartu nedainavusius chorus, išmokusius tas dainas dainuoti atskirai ir turbūt nevienodai. Sunku net rinktis kuri daina geriausiai patiko, nes dažnai tai nulemia asmeniškas sentimentas ar nuotaika. Paukštužėlis skrajūnėlis (mišrus jungtinis choras) skraidino mus pa-

Nukelta į 3 psl.

KALBOS KILMĖ

Albertas Zubras

Kalba susideda iš žodžių. Žodis bei žodžių junginiai yra žmogaus komunikacijos priemonė. Tik labai retais atvejais mūsų kalboje žodis yra vienagarsis, šiaip jau garsų liedinys. Viegarsiai tėra tik kai kurie šauktukai — A, o ū! Dė garsų tarimo bei jų liedinimo būdo, dėl žodžių įvairavimo, dėl skirtingo operavimo priešdėliais, intarpais, priesagomis, galūnėnimis bei jų atmetimo ar iš viso nebuvomo, dėl naujų bei išvestinių gimininges prasmės žodžių darybos, dėl kirčiavimo savitumo, dėl skirtingo žodžių apjungimo į sakinius susidarė ir ateityje per metų metus gali susidaryti kalbų skirtumai - atskiros kalbos. Šiandien, tiesa, toje pačioje kalboje pagal gyvenvietes tarminėms skirtyboms susidaryti yra daug mažiau palankios sąlygos, negu kad buvo ankstyvesniais amžiais. Beveik kiekvienoje kalboje yra bendrinė normatyvinė šnekta, kuri yra rašto, mokyklos, radijo, televizijos bei apskritai scenos kalba. Didžiuliame Australijos anlgų plote kalboje beveik nepastebi jokių ryškesnių tarsenos skirtybių.

Iš viso gyvių tik žmogus įstengė susikurti sudėtingas kalbas ir, atrodo, jau nuo pačių ankstyvųjų žmonijos laikų, bent nuo homo sapiens - išmingosios būtybės pasirodymo. Kalba nėra užbaigta kūrinys, o nuolatinėje kūrybos tekmėje. Tai dėl vis naujai kylančių abstrakčių sąvokų, dėl pažangos moksluose ir technikoje bei pasigaminimo naujų įrankių, dėl skolinių iš kitų kalbų ir jų performavimo į savąją, dėl kaimyninių kalbų įtakos. Be žmogaus, tiesa, ir kai kurie gyviai bendrauja garsų pagelba, bet labai ribotai: pavojui įspėti, lyties reikalo iššūkiui ir panašiai. Paukščių čiulbėjimas tai tik gyvybingumo pabudimo palyda. Paskutiniu metu lyg ir kalbinė užuomazga bandolfinuose. Deja, šios rūšies tyrinėjimai netoli pažengę, tėra tik spėliojimai.

Nuo seniausių laikų žmogų yra dominusi kalbos kilmė. Senajame testamente įžvelgiame dieviška kalbos kilmės sampratą. Mozės pasaulio sutvėrime sakoma: "Ir Dievas sausumą pavadino žeme ir vandens telkinius jūra" (Gen. 1,10). TOliau jau ateina žmogus: "Ir žomogus davė kiekvienam gyvuliui ir paukščiui bei laukų žvėrims jųjų vardus (Gen. 2,20). Žodžio sumistinimas ir Jono evangelijoje: "Pradžioje buvo Žodis. Tas Žodis buvo pas Dievą, ir Žodis buvo Dievas (Jo.1,1)". Mūsų reikalui šia proga svarbu tik pačios žodžio metaforos panaudojimas, bet ne gilesnioji teologinė mintis. Žodžio mistine reikšme tikėta ir senųjų lietuvių. Pasakojime ape Vištyčio ežerą sakoma, kad danguje kabojęs vandens telkinys. Kai tik žmonės atspėję ir ištarę vardą "Vištytis", telkinys nusileidęs, ir dabar ten VIštyčio ežeras. Tas pats burtuose ir kerėjimuose. Atatinkamas žodis užburia, žodis atkeri, burtininkė žodžiu karvės pieną nutraukia. Ir naujųjų laikų žmogus žodžiui priskiria didelę reikšmę. Žodis sutapatinamas su žmogumi, labai nemandagu pokalbyje neprisiminti žmogaus vardo ar pavardės, dar blogiau iškreipti. Angliškai kalbančiuose kraštuose tas ypač ryšku, pokalbiuose pavardė bei vardas labai dažnai minimas. Žodžiu užgaunamas, žodžiu atsiprašoma.

Toje pačioje Mozės knygoje kiek toliau skaitome: "Ir turėjo visas pasaulis vieną šnekąir kalbą" (Gen. 11,1.). Bet dėl žmonių pasišovimo statydinti Babelio bokštą, kurio viršūnė dangų siektų (Gen. 11, 4-9), bausdamas už tai Dievas, sumaišė jų kalbą, sunaikino vienkarbę pradinę tautą ir Adomo kilties vaikus išsklaidė po visąš žemę. Žinoma, kalbininkai laiko tai tik literatūrinėmis metaforomis; geriausiu atveju kaip Seno testamento rašytojų bandymą paaiškinti kalbų ir tautų kilmę. Vis dėlto ši vaizdinga literatūrine kalba formuluota mintis nėra lengvai sugriaunama. Yra galima, kad žmogus atsirado kurioje nors žemės vietoje, o tada ir visų kalbų vienas lopšys. Kalbos išsiskyrė ir nutolo, paplitus žmonėms po žemės rutulį. Kad kalbos yra kilusios iš vienos pirminės prokalbės, tvirtino vokiečių filosofas Leibnitzas (1646-1716), o naujausiais laikais italas kalbininkas Trombetti. Evoliucionistai tai pat tvirtina, kad homo sapiens kilo iš bendro filogemetinio kamieno (J. Veselovas, Darvinizmas, vertimas į lietuvių kalbą, Vilnius, 1962 m. p. 430). Jei žmogus iš bendro kamieno, tai ir visos kalbos iš bendros prakalbės.

Pasaulyje šiandien yra per 3000 kalbų. Kaip gi jos susidarė? Patikimo atsakymo negalime susilaukti, o ti hipotezių. Yra nuomonė, kad pirminis žmogus bedravęs mimika bei ženkų kalba, panašiai kaip susikalba nebiliai, greta ir garsų modeliacija. SKiemeninė garsų liedinimo fazė sekusi vėliau. TOje Toje komunikacijos pakopoje hominidams paplitus po pasaulį, susikūrė įvairios kalbos. Tik į tą teoriją kažkaip sunkiai įtelpa kūdikio stebėjimas. Jis dar lopšyje ima naudoti gamtos duotus kalbinius padargus ir artikuliuoti garsais. Motina su laiku ima juos suprasti ir padeda vaikui juos suliedinti į žodžius. Pagal kitą hipotezę tai žmogaus kalba atsiradusi pamėgdžiojant gamtoje girdimus garsus. Dalinai taip buvo buvę, bet tik dalinai. Katė lietuviui miaukia, vokiečiui wieber. Čia prisimintina grako Herodoto aprašytas Egipto faraono Psameticho (VI a. pr. K.) eksperimentas. Tikėta, kad kalba žmogui yra dievų duota, o tik vėliau žmonės ją iškraipė. Faraonas, nuo žmonių izoliavęs atskiroje užtvaroje, augino du vaikus. Uždrausta buvo bet kam jų artumoje prakalbėti. Maistą atnešdavo specialiai tam reikalui paskirta moteris. SU laiku, moteriai ateinant, vaikai ėmę šaukti "Bekos". Faraonas priėjo išvados, kad Frybų kalba yra priminė bei dievų žmogui duota, nes bekos jų kaloje reiškė duona. Aiškinama tačiau, kad netoli vaikų lūšnos buvusi ožka ir ji bekenusi, ypač alkana. Vaikai tat ėmę pamėgdžioti ožkos bekenimą.

Yra dar prielaida, - ji artima garsų pamėgdžiojimo hipotezei, - kad tarp daikto bei reiškinio ir tam nusakyti žodžio yra įspūdžio panašumas. Tiktų mūsų kalbos pavyzdžiai, tariami pratęsiamai, paryškinant atatinkamus garsus: miškas, ūžia, gaudžia, šlama. Bet tokių žodžių nėra daug, jų tenta ieškote ieškoti. Reikia, turbūt, sutikti su graikų išminčiumi Aristoteliu, kad kalbai susikurti pagrindinis vaidmuo tenka pamėgdžiojimui bei sutarimui. Pamėgdžiojimu vaikas išmoksta motinos kalbos. Šiaip jau senesniais laikais gentyje įtakingas asmuo ėmė daiktą ar apraišką vadinti kokiu nors žodžiu, o kiti jį pasekė. Juk ir šiandien tuo keliu kyla naujadarai bei prisiimami skoliniai iš kitų kalbų. Tas pradininko vaidmuo dažniausiai tenka gimtosios kalbos puoselėtojams - kalbininkams.

Yra ir visai priešinga teorija: žmonės atsiradę įvairiais laikais įvairiose vietovėse, nepriklausomai vieni kitų. Lyg ir remtų tą hipotezę anrtropologų bei archielogų tap skirtingose ir didžiai nutolusiose vietovėse surasti žmogaus pirmtako griaučiai ir gyvenimo pėdsakai, kai kur net šeimomis - Afrikoje, Kinijoje, Javoje. Ši žmogaus kilmės hipotezė duoda geresnį pagrindą išsiaiškinti spalvos ir galvos kiaušo formų skirtumams, kaip sutinkame mongoliduose. Rasių skirtumas palaikantieji remiasi šia hipoteze. Europiečiai bei baltaodžiai kitę iš neandertaliečio, mongolai iš sinantropo, negrai iš australopiteko.

Įvairiavietis žmogus atsiradimas lyg ir sutęikia geresnį pagrindą kalbinių šeimų reiškiniui. Greta indoeuropiečių fleksinių bei kaitomųjų kalbų šeimos turime dar eglutacinių - lipdytinių (estų, suomių, vengrų, turkų), izoliacinių, imkorporuotinių kalbų grupes bei šaimas. Minima tai tik pavyzdžiui. Aglutacinės kalbos operuoja ne galūnomis, bet priešdeliais, intarpais, priesagomis. Turkų kalboje sev reiškia mylėti, sveišmek - vienas kitą mylėti, sevišdir - priversti vienas kitą mylėti. Uralo - Altajaus kalbos taip pat tos šeimos.

Kiniečių kalba bei kalbos priklauso jau izoliacinių kalbų šeimai. Žodis kaip ir anlutacinėse kalbose neturi galūnėmis kaitomų formų, bet jo reikšmė suprantama iš žodžio vietos sakinyje ir iš intonacijos bei goliškojo kirčio. Amerikos indėnų kalbos yra inkorporuotinės grupės. Čia daugelis sakinio žodžių suliejama į vieną sudėtinį žodį.

Bus daugiau

Vasario 16 Gimnazijoje

Kai 1954 m. Vasario 16 gimnazija buvo perkelta į Huettenfeld, ten radosi tik sena pilis ir vienas barakas. Pilyje buvo įrengti berniukų ir mergaičių bendrabučiai, o barake klasės. Val yklai buvo pastatytas dar vienas barakas, kuris buvo gautas iš amerikiečių armijos.

Tiktai 1963 m. pavyko gauti valdžios paramą klasių pastatui, o 1971 m. ir mergaičių bendrabučiui. Lėšos buvo gautos su sąlyga, kad lietuvių bendruomenė pati padengtų trečdalį statybos išlaidų. Buvo kreiptąsi į pasaulio lietuvius ir, jų dėka, surinktos reikalingos lėšos.

Šiais metais, ta žemės dalis ant kurios randasi pilis ir kiti gimnazijos pastatai, dėl valstybinių sienų išlyginimo,
Baden-Wuerttembergo buvo perduota Hesseno valstybės žinion (visas Huettenfeld priklausė ir anksčiau Hessenui).
Baden-Wuerttembergo vyriausybė, gerai žinodama seną lietuvių gimnazijos troškimą pastatyti ir berniukams bendrabutį, atsisveikinimui, kaipo "kraitį", paskyrė 1 mil. DM naujo bendrabučio statybai. Pakartotinai kviesti ir lankydamiesi Hesseno ir federalinės valdžios pareigūnai pagaliau įsitikino, kad berniukų bendrabučiui sąlyg os pilyje yra tiesiog neįmanomos ir pažadėjo bendrabučio statybai skirti taip pat po 1 mil. DM. Sudegus piliai, berniukai neteko ir tų joje apverktinų patalpų. Tad berniukų bendrabučio statyba pasidarė dar būtinesnė ir įstaigos užtikrino savo paramą. Bet ir šį kartą yra pastatyta sąlyga, kad lietuvių bendruomenė padengtų trūkstamą sumą, nes jų nuomone, bendruomenė yra tik tada verta paramos, jeigu ji yra pajėgi ir pati sau padėti. Taip yra užtikrinta 3 mil. DM bet statyba kainuos nemažiau 3.5 mil. DM. Tai didelė suma, bet vokiečių įstaigos mano, kaip ir mes, kad naujas bendrabutis turėtų atatikti šių laikų reikalavimus.

Vokietijos lietuvių bendruomenė yra per silpna, kad pati tą trūkstamą sumą sudarytų. Todėl mes ir vėl kreipiamės į Jus, mieli tautiečiai, kad padėtumėte mums sutelkti tas trūkstamas lėšas. Mes gerai žinome, kad nesame vieninteliai prašą pagalbos bet, neturėdami kitos išeities, esame priversti tai daryti.

Vasario 16 gimnazija buvo įsteigta, kaip viena iš gimnazijų, Vokietijos lietuviams. Laikui bėgant ji liko vienintelė ne tik Vokietijoje, bet ir visame laisvame pasaulyje. Skaičius kraštų, iš kurių lietuvių jaunimas čia mokosi, vis didėja. Šiuo metu gimnaziją lanko mokiniai iš 9 įvairių kraštų. Taip ji vis labiau tampa viso pasaulio lietuvių mokslo ir lietuviškos dvasios ugdymo institucija ir, kaipo tokia, yra didelės svarbos lietuvybės išlaikymui. Ji yra ir didelis ginklas kovoje už Lietuvos laisvę, nes per ją mes nuolatos primename, ne tik Vokietijoje bet ir kituose kraštuose, kad mūsų tauta yra pavergta ir, kad mes siekiame jos išlaisvinimo. Todėl mes lietuviai turime didelį pagrindą šia gimnazija didžiuotis, ją vertinti ir dėti visas pastangas ją išlaikyti. Viena iš tų pastangų yra berniukų bendrabučio statyba.

Mes esame laimingoj padėty, kad ši gimnazija randasi V. Vokietijoj, nes vargu ar kuris kitas kraštas jai tiek padėtų kaip šis. Kad vokiečių įstaigos vertina šią gimnaziją, rodo jų nuolatinė parama jos išlaikymui, ir tai, kad mokytojų algos, juokingai mažos pradžioje, buvo vis didinamos, o nuo ateinančių metų bus prilygintos algoms vokiečių gimnazijose.

Ir mūsų tarpe ši gimnazija yra vertinama, kas matosi iš lietuvių, ypatingai užsienio, nenuilstamos paramos bendrabučių išlaikymui (ir šiuo atveju galioja reikalavimas trečdalio savų lėšų). Gi sudegus piliai, mokinių skaičius vietoj sumažėjęs, žymiai padidėjo. Kai eilės paskutinių metų bėgy jis sukosi apie 60, nuo šių mokslo metų pradžios jis pakilo iki 77. Tikimasi, kad pastačius naują berniukų bendrabutį, mokinių skaičius žymiai padidės, nes iki šiol daugelis tėvų nesutiko leisti savo vaikus gyventi tokiose blogose sąlygose.

Berniukų bendrabučio planai jau baigiami ir netrukus bus pristatyti statybų įstaigai tvirtinimui. Deja, čia Vokietijoj tokių planų tvirtinimas užtrunka keletą mėnesių, todėl statybos darbus bus galima pradėti tik 1985 m. pavasarį. Statyba numatoma baigti prieš 1986 m. mokslo pradžią.

Šiuo metu berniukai yra apgyvendinti klasių patalpose, o klasėms buvo pastatytas naujas barakas.

Dar keletą žodžių dėl pilies. Kaip žinote, š.m. birželio 6 d. pilyje kilo gaisras ir ji stipriai apdegė. Ji buvo apdrausta ir draudimo įstaiga sumokės gaisro nuostolius sumoje apie 2 mil. DM. Ją atstatant reikės sudėti naujus langus ir duris, pravesti naują elektros instaliaciją, atstatyti balkoną. Šie dalykai buvo labai blogame stovy, bet nuo gaisro nenukentėjo ir draudimas už tai nemokės (išskyrus dalinai elektros instaliaciją). Taip kad pilies atstatymas atsieis žymiai brangiau, negu bus gauta iš draudimo. Kaip tą skirtumą padengsime, dar nežinome.

Atstatyta pilis bus naudojama lietuvių kultūros reikalams. Čia bus patalpinta lietuvių kultūros institutas su knygom, archyvu bei kita medžiaga. Bus patalpos gimnazijos bibliotekai, muzikos bei kitų lavinimo tikslų kambariams, bus įrengta keletas butų bei atskirų kambarių gimnazijos darbuotojams.

Pilies atstatymas turi būti baigtas iki 1986 m. birželio 6 dienos.

Aukas berniukų bendrabučio statybai galite siųsti per Pasaulio Lietuvių Bendruomenę, per Balfą, per savo kraštlietuvių bendruomenę, gimnazijai remti fondui (Unterstuetzungsfonds des Litauischen Gymnasiums, Romuva, D 6840 Lampertheim - Huettenfeld) arba tiesiog gimnazijai Litauisches Gymnasium, Romuva, D 6840 Lampertheim - Huettenfeld.

Už Jūsų paramą iš anksto nuoširdžiai dėkojame.

Tėvas Alfonsas Bernatonis OFMCap, Kuratorijos valdybos pirmininkas
Andrius Šmitas, direktorius

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ DIENOS CANBERROJE

Atkelta iš psl.

kultūrą ir, nors netekę laisvės, stengiamės ją išlaikyti čia. Mūsų visų pagrindinis tikslas yra dirbti Lietuvos laisvės atgavimui, savo kalboje lietuviškai ir angliškai išsireiškė V. Kamantas.

Sveikinimo žodžius ir linkėjimus perdavė VLIKO vicepirm. V. Jokubaitis, P.L. B-nės vicepirm. jaunimo ir sporto reikalams. R. Dirvonis, Pas. L. Jaun. S-gos pirmininkas G. Grušas, Tautos Fondo pirm. J. Giedraitis ir Cleveland'o okteto vadovas R. Babickas. Australijos valdžios atstovas, darbietis parlamentaras J. Langmore MP, savo sveikinimo žodyje paminėjo, kad jo partijos (darbiečių) padaryta klaida, pripažįstant Pabaltijo kraštus Sov. S-gai, buvo atšaukta ir nebus pakartota. Opozicijos atstovas parlamentaras G. Cornwell labai šiltais žodžiais atsiliepė apie lietuvius ir paminėjo, jo partija (liberalai) niekuomet nepripažino Lietuvos okupavimo.

Meninėje dalyje, kurią pravedė Gr. Katauskienė, pasirodė Clevelando oktetas, padainuodamas 4-rias dainas, kurios buvo palydėtos ilgais plojimais. Garsėjantis Australijoje deklamatorius S. Kubilius deklamavo B. Brazdžionio kūrybą, prieš tai vaizdžiai angliškai supažindindamas klausytojus su šios poezijos turiniu. Canberr'os tautinių šokių grupė "Audėjėlė" pašoko du tautinius šokius ir Melbourno Dainos ansamblis pirmą kartą išpildė V. Šimkaus parašytą muzikinę B. Brazdžionio kūrybos "Tremtinio" kantatą. Šis veikalas, diriguojamas chorvedės D. Levickienės, pianinu palydint Z. Prašmutaitei ir solo partijas atliekant V. Bruožytei ir V. Daniui buvo ypatingai geras ir gausios publikos sutiktas labai šiltai.

Paskutinį atidarymo iškilmių žodį tarė šių dienų organizacinio komiteto pirmininkas V. Martišius, padėkodamas visiems svečiams, ypatingai užsienio, už tokį gausų ir skaitlingą dalyvavimą sostinės rengiamose Lietuvių dienose. Puikiai pravestos atidarymo iškilmės buvo baigtos Lietuvos himnu.

Šios dienos vakare įvyko susipažinimo gegužinė prie sostinės ežero gražiame parke, tik gaila, vasaros vakaras buvo toks šaltas, kad vykusiems į karštąją Australiją amerikiečiams ir pasiėmusies tik vasarinius drabužius, atrodė, kad jie yra ne Australijoje, bet kur nos Clevelande, Čikagoje ar Baltimorėje.

CLEVELANDO OKTETAS

Vienas iš daugiausiai laukiamų pasirodymų, buvo Cleveland'o okteto koncertas, kuris įvyko gruodžio 27 d., po sporto šventės atidarymo ir pirmųjų sportinių rungtynių. Koncertas įvyko Canberr'os miesto teatro salėje. Per atidarymą girdėtos okteto dainos, sudarė gerą įspūdį, todėl į koncertą atsilankė apie 800 žmonių. Pirmojoj daly, dainininkai koncertą pradėjo "Jūreivių maršu", sudainuodami 11 dainų, iš kurių kiekviena buvo palydėta ilgais plojimais. Viduryje pirmosios dalies, vadovas R. Babickas keliais žodžiais padėkojo šeimininkams už pakvietimą į Australiją ir, jumoristiniai, pristatė pačias dainas ir kam jos yra skirtos. Su oktetu so dainavo I. Grigaliūnaitė, M. Motiejūnas ir V. Žiedonis.

Antroje dalyje oktetas sudainavo 10 dainų, solo dainuojant I. Grigaliūnaitei ir V. Žiedoniui. Visas koncertas praėjo labai jausmingoje ir gražioje nuotaikoje, tiek rimtoms, tieks ir liaudies, bei pramoginės muzikos dainoms žavint visus klausytojus. Pasibaigus koncertui, griausmingų plojimų prašomi, dainininkai buvo dar tris kartus iškviesti į sceną ir dar turėjo daugiau padainuoti. Svečiams padėkojo ir atminimo dovanas įteikė buvęs Krašto v-bos kultūros reikalų vadovas J. Maksvytis.

DAINŲ ŠVENTĖ

Dainų šventėje dalyvavo Sydney'jaus choras "Daina", Melbourn'o Dainos sambūris ir Adelaidės choras "Lituania", iš viso apie 200 dainininkų. Šventę pradėjo jungtinis choras sugiedodamas Australijos himną ir Maldą už Tėvynę. Pirmojoje dalyje mišrus, vyrų ir moterų chorai sudainavo 17 dainų, diriguojant Sydney'jaus Dainos dirigentams Br. Kiveriui ir B. Aleknaitei, Melbourn'o Dainos sambūrio - D. Levickienei ir B. Prašmutaitei ir Adelaidės Lituania dirigentai G. Vasiliauskienei. Akomponavo Z. Prašmutaitė iš Melbourn'o. Antroje koncerto dalyje buvo sudainuota 13 dainų, visą koncertą baigiant Lietuvos himnu.

Koncerto programa ir atliktos dainos, šiais metais buvo labai geros. Nors pats dalyvių ir chorų skaičius iš anksčiau buvusių šešių chorų sumažėjo, tačiau dainų išpildymas tiek paskiruose choruose, tiek bendruose, buvo gal net geresnis negu anksčiau. Dalyvių, ypatingai moterų apranga, buvo itin žavi ir ja stebėjosi daugelis užjūrio svečių. Pasibaigus chorų pasirodymui, dirigentams ir solistams buvo įteiktos gėlės ir kitos dovanos.

Programą pravedė ir ypatingai gražiai V. Kazoko poeziją skaitė L. Žilinskienė ir A. Binkevičius.

JAUNIMO VAKARAI

Jaunimas šį kartą pasirodė su dviem savo koncertais. Pirmasis parodė mūsų pačių mažųjų meninius talentus. Šis pasirodymas, įvykęs gruodžio 28 d. popietę buvo tikrai įdomus ir geras, nes jaunieji mūsų menininkai, turintieji meninių gabumų, pasirodė labai gražiai.

Antrasis Jaunimo vakaras, įvykęs gruodžio 30 d. vakare jau davė vyresniojo jaunimo šaunų pasirodymą ir jame dalyvavo Sydney'jaus, Adelaid'ės, Canberr'os ir Melbourn'o lietuviškojo jaunimo artistai. Gražiai pasirodė solo ir dueto dainose Virginija Bruožytė ir Birutė Kymantienė, akomponuojant Zitai Prašmutaitei. Visos iš Melbourn'o. Jos puikiui dainavimu gali prilygti profesionalėms dainininkėms. Kiek girdėjau, jos gali būt pakviestos gastrolėms į Ameriką ir Kanadą.

Gražiai pasirodė Canberr'os jaunieji su R. Mauragienės režisuotu veikalėliu "Ne, ne, laisvės nėra", D. Baltutytė iš Adelaidės, deklamavusi B. Brazdžionio Vaidila Valiūnas. Sydnejiškis E. Barila gitara puikiai grojo solo. Sydnejiškių pastatytas, A. Stašionio režisuotas, jam pačiam žodžius pritaikant, muziką paruošiant E. Barilai, dekoracijas ir rūbus sukuriant A. Stašionytei, veikalas "Eglė žalčių karalienė" buvo labai šiltai visos publikos sutiktas.

Visas koncertas praėjo labai iškilioje nuotaikoje, tik rengėjai, tur būt nesitikėję tiek daug žiūrovų, paėmė mažą teatro salę, talpinančią tik 350 žiūrovų, todėl ne visi į šį puikų jaunimo vakarą galėjo patekti. Šio viso parengimo vadovė buvo Rasa Mauragienė. Jai padėjo Adelaid'ės L. Kubilius, Canberr'os A. Gilmour ir C. Kemežytė, Melbourn'o B. Prašmutaitė ir A. Karazija ir Sydney'jaus A. Stašionis.

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

Tautinių šokių šventė įvyko didžiajame sostinės sporto stadiono krepšinio pavilijone. Tai puikus, naujai pastatytas pastatas, kuriame įvyko ir sporto šventės atidarymas. Šioje šventėje dalyvavo sekančios grupės: Canberr'os Audėjėlė, vadovai V. Howe, A. Stepanienė ir M. Mauragis, Melbourn'o Gintaras ir Gintarėliai (vaikai), vadovė D. Antanaitienė, Melbourn'o Malūnėlis, vadovė B. Karazijienė, Melbourn'o Šokdava, vadovė D. Antanaitienė, Sydney'jaus Sūkurys, vadovė M. Cox, Sydnejaus Savaitgalio mokyklos grupė, vadovė J. Frazer ir Adelaid'ės Žilvinas, vadovas V. Straukas. Visos šokių šventės vadovai buvo : G. Ganys, V. Howe, A. Stepanienė ir R. Genienė.

Lietuviškų maršų garsams aidint į salę įžygiavo visos šokėjų grupės, kurias žiūrovams pristatė šios šventės vadovas G. Genys. Išsirikiavus gražiose gretose, oficialiai šventę atidarė PLB Garbės teismo pirm. dr. O. Kisielius, pasveikindamas visus šokėjus ir pasidžiaugdamas gausiu jaunimo dalyvavimu ir susidomėjimu mūsų tautiniais šokiais. Žodį tarė ir šios šventės vadovas G. Genys.

Šokių šventė pradėta vaikų pasirodymu ir jų sušoktais 4-riais šokiais. Stebint šiuos mažuosius šokėjus, kurių jauniausias buvo tik 6-rių metų, buvo ypatingai malonu matyti kaip jie stengėsi atlikti paskiras figūras, viską įliejant į bendrą šokį. Vaikų, ypatingai pačių mažiausių, šokiai yra visuomet mielai stebimi, todėl ir jie buvo labai šiltai sutikti. Iš viso šioje šventėje buvo pašokta 17 šokių. Visą šventę reikia laikyti labai gražiai pasisekusią, nes tiek pavienių grupių, tiek ir bendri visų pasirodymai buvo gražūs ir įspūdingi, parodant kiek daug darbo buvo įdėta parengiant visą šią šventę.

ALB TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

Šis suvažiavimas praėjo gražioje ir darbingoje nuotaikoje. Be atstovų iš paskirų Australijos miestų, šiame suvažiavime dalyvavo ir: PLB pirmininkas V. Kamantas, VLIKo vicepirmininkas V. Jokubaitis, PLB Seimo org. k-to pirm. dr. P. Kisielius, PLJ S-gos pirm. G. Grušas, PLB vicep. jaunimo ir sporto reikalams R. Dirvonis, Tautos Fondo pirm. J. Giedraitis ir Kanados L.B. atstovas S.J. Dalius.

Suvažiavimas posėdžiavo tris dienas, per kurias buvo paliesta aktualieji mūsų gyvenimo ir lietuviškos veiklos reikalai. Suvažiavimo metu buvo nutarta, kad sekančios Lietuvių Dienos 1986 metais įvyks Sydnejuje ir nauja Australijos Krašto valdyba bus Adelaidėje, su pirmininku V. Neverausku. Visi posėdžiai ir paskiros diskusijos praėjo gražioje ir taikingoje nuotaikoje, ypatingai buvo malonu savųjų tarpe matyti tiek daug ir tokių aukštų lietuvių veikėjų iš užsienio.

N. METŲ SUTIKIMAS

Negavus kitos salės N. Metai buvo sutikti Lietuvių klube, dalyvaujant apie 900 žmonių. Nors ir gana sugrūstai, bet nuotaika buvo labai gera, maistas puikus ir žmonės buvo patenkinti. PLB pirm. V. Kamantas pasveikino sutinkant N. Metus ir tada su šampano taurėmis prasidėjo sveikinimai ir linkėjimai.

Atsiųsta paminėti

BALTIC FORUM, VOL. 1, No 1, FALL 1984. Leidėjas MH International Design and Publications AB, Via Annekaersvaegen 13, S-440 06 Graebo / Gothenburg, Sweden.

Pridėtame prie pirmo numerio lydraštyje sakoma, kad BALTIC FORUM pradžioje bus leidžiamas du kart per metus anglų, estų, latvių ir lietuvių kalbomis ir stengsis platų vaizdą dabartinio estų, latvių ir lietuvių tautų gyvenimo namie ir užsienyje.

Pirmasis numeris pirmuoju straipsniu turi Nobelio premijos laureato Czeslav Milosz straipsnį "The Lesson of the Baltics" persispausdintą iš "The Captive Mind", Alfred Knopf, Inc., 1953.

Kiti straipsnių autoriai nedaug mažiau autoritetingi ir verti dėmesio: Alexander Shtromas, Rein Taagepera, Eitan Finkelstein ir Sergei Zamascikov. Jų straipsniai iškelia daug faktų apie sovietinę Pabaltijo kraštų okupaciją nuo 1940 metų iki dabar, kurie iki šiol sąmoningai ar nesąmoningai nebuvo skelbiami ar, diskutuojami išeivijos spaudoje. Ypatingai įdomūs yra E. Finkelstein išvedžiojimai apie Chruščiovo įtaką į Pabaltijo kraštų gyvenimą sovietinėje imperijoje.

Šalia pagrindinių autorinių straipsnių yra duota apžvalga visų trijų tautų kultūrinio gyvenimo savo kraštuose ir užsienyje. Lietuviškoji dalis plačiai ir objektyviai aptaria suintensyvinimą kultūrinio Lietuvos (ir kitų respublikų) gyvenimo supolitinimo (skaityk "jo sutapatinimo su Maskvos linija").

Konstatuojama, kad nors sovietinė Lietuvos spauda laikosi griežtos ideologinės linijos ir užsiima puolimu užsienyje esančių „karo nusikaltėlių" ir „išdavikų", bet kai kurie periodiniai leidiniai kaip "Gimtasis kraštas" ir "Literatūra ir menas" laikas nuo laiko pripažįsta, kad ir užsienyje vyksta lietuviškas kultūrinis gyvenimas ir pamini asmenis, kaip mirusius A. Mikulskį, sudariusį dainos ir šokio ansamblį Cleveland'e ir P. Rūtenį, suorganizavusį Australijos lietuvių teatro mėgėjų grupę.

Šalia stiprios kritikos kai kurių naujų išeivijos rašytojų, keliomis šykščiomis eilutėmis tenykštė spauda retkarčiais pripažįsta, kad ir užsienyje yra gyva kūryba.

Toliau kalbama apie vėliausius pasireiškimus Lietuvos teatre ir kine, plačiau aptariant R. Vabalo režisuotą "Skrydį per Atlantą".

Išeivijos veikloje, minimas šeštasis teatrų festivalis Čikagoje, "Pabėgėlių menininkų Vokietijoje 1945-50" paroda, taip pat Čikagoje, Šv. Kazimiero 500 metų sukakties įvairūs paminėjimai, Lituanistikos katedra Čikagoje, OSI veikla ir užsienio lietuviškos spaudos apžvalga nuo 1886 metų iki mūsų dienų.

SAMIZDAT sekcijoje aprašomi Lietuvoje leidžiami LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKA, AUŠRA ir LIETUVOS ATEITIS.

Baltic Forum visi 150 puslapių yra pilni vertingos informacijos perduotos lengvai skaitomu stiliumi.

Siunčiant paprastu paštu prenumerata yra US $ 18, oro paštu US $ 22.

NEAPVYLĖ ... Atkelta iš psl.

dangėmis, kartu siūbavom, liūliavom su karklais ant kalno (jungtinis vyrų choras), buvome užburti Adelaidės dainų pynės. Visus palietė melburniškiai dainuodami "Gale lauko toli". Sydnejaus choras įtikino kad praeis laikai skausmų ir linksmi mes grįšim į tėvynę.

Tėviškėlėn nuvedė jungtinis moterų choras, gegute kukavo mišrus jungtinis vėliau, koncerto pabaigoje, suskambėjęs galingu Laisvės Varpu.

Koncerto metu Laima Žilinskienė ir Andrius Gilmour iškilmingai ir jaudinančiai paminėjo Vincą Kazoką. Supratome jo žodžius, kurie man apibūdino Dainų šventę:

Neklausk, ar tauta nori gyventi —
Ji gyvena!

Pradėjome Dainų šventę taip, kaip reikia - chorams giedant Australijos himną. Baigėme taip kaip turi būti - Tautos Himnu, giedodami visi.

G. Žemkalnis

Kodėl kalbu lietuviškai?

Marina Coxaitė

LIETUVIŲ KALBA LIETUVYBĖS IŠLAIKYME
(Skaityta Tautos šventės proga)

Aš čia noriu pareikšti tik savo asmenišką nuomonę dėl lietuviškos bendruomenės, bet esu tikra, kad daugumas lietuviškai kalbančio jaunimo daugiau ar mažiau su tuo sutiks.

Lietuvių bendruomenės sumažėjimas didele dalimi yra tėvų ir senelių kaltė. Daug tėvų visai nebando arba nepakankamai stengiasi išmokyti savo vaikus lietuvių kalbos ir juos supažindinti su lietuvių tautos kultūra. Vaikai, atrodo, užsispyrę ir nenori nieko mokytis. Bet stumti reikia, kol jie patys galės galutinai apsispręsti ar priklausyti bendruomenei ar ne.

Aš skaitau save laiminga, kad buvau, ir dar esu, mokoma lietuvių kalbos. Aš lietuviškai mokiausi nuo mažų dienų namie, vėliau sekmadienio mokykloje ir dabar - Lituanistiniuose kursuose. Aš negaliu pasigirti, kad man tas mokslas visada patiko. Dažnai jaučiau nepasitenkinimą lietuvių kalbai ir mamos tautybei, ypač kada reikėjo rašyti rašinius ar deklamuoti eilėraščius, bet tik dėl tingumo, dėl sunkaus darbo. Tačiau jaučiu didelį pasitenkinimą priklausydama lietuvių bendruomenei ir suprantu, kad negalėčiau pilnai jaustis bendruomenės dalimi nežinodama kalbos.

Lietuvių bendruomenę, kaip mažą tautinę grupę, galima prilyginti didelei, išsiplėtusiai šeimai. Tokioje šeimoje kalba yra būtinas dalykas, tai ryšys tarp jos narių. Jei būčiau patekusi į šią bendruomenę be kalbos, jausčiausi neturinti svarbiausio atributo ir būtų labai sunku pritapti. Priklausyčiau tik dalinai tai ar kitai grupei, bet nepajusčiau tos šeimyninės šilumos, kurią jaučia bendruomenės narys. Dabar aš nebijau prakalbinti lietuvio bet kur, nes jaučiu, kad jis yra tos pačios šeimos narys ir manęs neatstums. Nors mano lietuvių kalba yra netobula, bet ji mane riša su kitais lietuviais.

Man buvo suteiktos galimybės ne tik išmokti lietuvių kalbą, bet taip pat dalyvauti ir kitoje bendruomenės veikloje. Tautinius šokius pramokau savaitgalio mokykloje. Ten ir kalba ir šokiai buvo privalomas dalykas. Kada baigiau savaitgalio mokyklą, įstojau įstojau į tautinių šokių grupę - gal dėl to, kad mama vežė, bet po kurio laiko pamilau šokį ir jau norėjau važiuoti ir ne vien dėl to, kad mama liepė.

Susiradau naujų draugų.

Įstojimas į skautus irgi nebuvo mano pačios iniciatyva. Į pirmą stovyklą aš nelabai norėjau važiuoti, nes ten nebuvo mano amžiaus draugių, bet mama su tėte mane įkalbėjo. Dabar aš esu jiems dėkinga už tą įkalbėjimą, nes po aštuonerių metų su malonumu prisimenu gražiai ir linksmai praleistas dienas gamtoje, susidarytas naujas pažintis skautų šeimoje. Ir vis tikiuosi naujų pažinčių. Per skautus, per tautinius šokius gavau progos susitikti su jaunimu iš Australijos ir net iš užjūrio. Ir visi jautėmės artimi - lietuvybės rišami.

Tiek aš, tiek kitas lietuviškai kalbantis jaunimas esame dėkingi savo tėvams, suteikusiems mums progos tapti lietuvių bendruomenės dalimi.

Mes didžiuojamės Lietuvos istorija ir kultūra, bet mes negalime ir nenorime atsiskirti nuo vietinio gyvenimo, nes mes čia gimę, čia augę. Mūsų dvigubas gyvenimas, priklausymas ir čia ir ten, sudaro daug sunkumų - reikalauja daug laiko ir pastangų. Kiek išgalime ir kiek laikas leidžia, stengiamės gyventi lietuviškuoju gyvenimu.

Mūsų draugai australai to viso neturi. Jie turi pasitenkinti labai siauru gyvenimu. Mes norėtumėm, kad daugiau vaikų galėtų dalintis tuo turtingu lietuvišku gyvenimu su mumis. Yra daug lietuvių tėvų, kurių vaikai niekur nepriklauso, niekur neina, nesimoko lietuvių kalbos. Niekam nepatinka būti verčiamam ką nors daryti, bet šiuo atveju stiprus paskatinimas ar švelnus privertimas nepakenktų, o išeitų į naudą.

Lietuvių bendruomenė Australijoje silpnėja. Šito paneigti negalima. Jaunimo skaičius mažėja. Jų neužteks pakeisti senimą. Ar galima būtų tai pakeisti? Mes - jaunimas jaučiame, kad gal būtų galima nors gerokai pristabdyti tokį greitą bendruomenės mažėjimą, jeigu daugiau tėvų ir senelių pasiryžtų savo vaikus ir anūkus įtraukti į lietuvių bendruomenę ir per vargus ir kartais ašaras vaikus skatintų prisidėti ir įsijungti į įvairią veiklą, pradedant sekmadienio mokykla.

Kaip minėjau, jeigu laikysime bendruomenę šeima, tai jaunimas yra dalis tos šeimos. Senimas turėtų adoptuoti visą jaunimą ir savo dalyvavimu remti visas jų, kad ir nevisai tobulas pastangas. Pagirti, jeigu neblogai padarė ir su meile ir gera valia pamokyti kaip ištaisyti klaidas. Tai pakels jaunimo dvasią, o išvargusiems tėvams suteiks moralinę paramą toliau savo vaikus išlaikyti bendruomenėje.

O jaunimas, be abejo, turėtumėm daugiau dalyvauti veikloje. Tai mes pradedam suprasti ir stengsimės pamaži, daugiau prisijungti. Reikia tikėtis, kad nebus per vėlu.

Gyvenimas Adelaidėje

ADELAIDĖS ALB SAVAITGALIO MOKYKLOS MOKSLO METŲ UŽBAIGIMAS

Gruodžio 8 d vakare tautiečiai rinkosi į Lietuvių namus atšvęsti ALB Savaitgalio mokyklos mokslo metų užbaigimą. Proga iškilminga dar ir tuo, kad svečių tarpe buvo ir pralotas dr. Paulius Jatulis, mokyklos steigėjas.

Negausioje Pietų Australijos lietuvių bendruomenėje mokykla egzistuoja jau 35 metus. Joje mokėsi 429 vaikai ir mokytojavo 93 mokytojai. Tai garbingi skaičiai, kurie patvirtina mūsų bendruomenės tautinį susipratimą ir veiklumą. Dar ir dabar, po priverstinos išeivijos ilgo laikotarpio, joje mokosi apie 40 mokinių per metus. Tai aiškus laimėjimas nutautimo pristabdyme. Mūsų gili pagarba priklauso išeivijos "liktarnoms"!

Programa prasidėjo tautos himnu. Idėja gera, nes programos pradžioje vaikų dėmesys ir susitelkimas yra didesnis ir lengviau nukreipiamas į mums svarbių žodžių prasmę. Po to sekė mokyklos vedėjo Vlado Statnicko žodis, kuriame jis kukliai apibudino praloto 50 metų kunigystės sukaktuves ir jo veiklą Adelaidės lietuvių tarpe. Pralotas dr. Paulius Jatulis įsteigdamas mokyklą yra pasakęs: "Mokykla yra mažas tautinės šviesos žiburėlis. Žiburėliui nusilpus, ar nustojus žibėti, tautinė šviesa aptemsta ir gal visai sutemsta".

Žiburėlis dar žiba skaidriai sprendžiant iš deklamuotų eilėraščių, scenos vaizdelių ir dainų. Žiūrovai negalėjo atsigėrėti atlikėjų entuzijazmu: net ir penkiametės "žvaigždutės" deklamavo ir šoko kaip veteranės, kiek paįvairindamos programą naturalia "impromptu improvizacija". Žiūrovai joms nepagailėjo katučių.

Maloniai nustebino VI ir VII skyriaus mokinių sukurtas "Kūčių vakaras" ir kun. dr. A. Savicko vedamas chorelis. Jaunieji dainininkai linksmai sudainavo kelias daineles "prie laužo" ir gražiai inscenizavo ir sugiedojo dvi Kalėdų giesmes. Nereikėtų pamiršti pranešėjų Genės Starinskaitės ir Dariaus Paškevičiaus, kurie sklandžiai pravedė programą, sužavėdami publiką savo gražia lietuvių kalba.

Užbaigai išgirdome kanklių ansamblį, kurį sudaro lituanistinių kursų studentės. Jonukui Pociui grojant smuiku su kanklių ir Jono Pociaus sen. gitaros palyda, mokiniai šventiškai nuteikė publiką visiems miela kalėdine giesme "Ramioji naktis".

Po to sekė oficialioji dalis. Joje Lituanistinių kursų vedėja Isolda I. Davis pristatė 11-tos klasės studentus.(12-tos klasės abiturientai, išlaikę valstybinius lietuvių kalbos brandos atestato egzaminus, yra tradiciniai pristatomi bendruomenei per Vasario 16 šventę). Vedėja pakvietė ALB Apylinkės vicepirm. ir Šviet. kom. pirm. Joną Stačiūną įteikti Vlado ir Ennos Požėlų 50 dol. vertės premiją mokiniui geriausiai baigusiam Lit. kursų 11-tą klasę. Taręs prasmingą, trumpą žodį, Jonas Stačiūnas pakvietė Anitą Baltutytę priimti 1984 metais įsteigtą premiją. Kadangi Linos Jablonskytės pažymys buvo tik 0.8 žemesnis, tai jai buvo paskirta vienkartinė, išimtina dovana - tautiniais rūbais papuošta lėlė.

Oficialios dalies užbaigoje, kun. klebonas J. Petraitis įteikė premijas piešinių parodos laimėtojams. Tikybos mokytojo kun. klebono surengtoji parodėlė kalėdine tema buvo maloni staigmena žiūrovams ir vaikams.

O vaikučiai jau nekantravo, nes prie durų buvo pasirodęs Kalėdų senelis! Tad ir tėvų komiteto pirmininko J. Pociaus padėka mokytojams, įdėjusiems tiek darbo ir pastangų, buvo nuoširdi ir trumpa. Malonu, kad Adelaidės bendruomenėje pradeda įsivyrauti nuosaikumas oficialių kalbėtojų tarpe.

ALB Savaitgalio mokyklos mokytojams A. Bernaičiui, E. Dryžienei, O. Mačiukienei, A. Millen, E. Page-Hanify, R. Pearson, kun. J. Petraičiui, J. Reinkienei, kun. dr. A. Savickui, G. Vasiliauskienei, kuri važinėja mokyti anūkus net į Victor Harbour, ir ilgamečiui mokyklos mokytojui ir vedėjui, bendruomenės garbės nariui Vladui Statnickui nuoširdus AČIŪ!

Isolda I. Požėlaitė-Davis, Pietų Australija.

ADELAIDĖS LIAS

Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos (Australija) Adelaidės Skyriaus narių susirinkime išrinkta nauja valdyba, kuri pareigomis pasiskirstė taip: A. Pacevičius - pirmininkas, V. Aleksandravičius - sekretorius, T. Žurauskas - iždininkas.

Pirmininko adresas: 5/123 Stephen Tec. Walkerville 5081 South Australia. Tel. (08) 2695113.

NAUJAS PASKYRIMAS

Nuo šių metų pradžios vyriausia valstybine Pietų Australijos egzaminatore lietuvių kalbai yra paskirta Isolda I. Požėlaitė-Davis.

GERB. SKAITYTOJAI

"Mūsų Pastogė" keičia savo veidą, pereina prie naujų spausdinimo priemonių.

Tad būkite pakantūs ir atleiskite, jei pirmieji šių metų numeriai rodys to pasikeitimo ženklus.

Lauksime Jūsų komentarų.

Redakcija

Aukos Mūsų Pastogei

O. Šalkauskienė	NSW	$25
J. Voveris	ACT	$ 25
A. Gudelis	SA	$ 5
F. Adamonis	SA	$ 5
P. Smolskis	SA	$ 80
K. Šaulys	SA	$ 25
V. Kasputis	WA	$ 5
A. Malinauskas	WA	$ 5
F. Teizer	VIC	$ 5
V.A. Baltrukoniai	VIC	$ 5
O. Aleknienė	VIC	$ 10
M.F. Sodaičiai	VIC	$ 20
V. Labutis	NSW	$ 20
Sale Sen. L. vardu (E. Eskirtienė)	VIC	$ 25
J. Zablockis	NSW	$ 20
D.A. Bajaliai	NSW	$ 10
G. Lingė	NSW	$ 5
A. Žinkevičius	NSW	$ 10
V. Makaravičius	VIC	$ 15
A. Kairaitis	VIC	$ 10
Juozas Jasulaitis	VIC	$ 15
S. Urniežienė	QLD	$ 25
J. Šeštokas (Blackburn)	VIC	$ 5
V. Brilingas	NSW	$ 10
A.J. Jasaitis	NSW	$ 5
Soc. G. Moterų D-ja	VIC	$ 50
A. Stupuras	VIC	$ 20
J. Paškevičius	TAS	$ 10
P. Keželis	SA	$ 5
Justas Žemaitis	NSW	$ 5
D.S. Bernotai	NSW	$ 10
A. Čeičys	NSW	25
A. Statkus	NSW	$ 1
J. Zinkus	NSW	$ 10
P. Burokas	NSW	$ 5

Mieliems aukotojams tariame nuoširdų ačiū.

"Mūsų Pastogės" Administracija

NAUJI "MŪSŲ PASTOGĖS" SKAITYTOJAI

V. ŽEIMYS	NSW
O. OSINIENĖ	NSW
Jz. DAMBRAUSKAS	NSW
Dr. D. KAIRAITIS	NSW
M. STASA	NSW
S. SVILAINIS	N.Z.
J. KIŠKŪNAS	QLD
R. GREIMAS	VIC
V. STAGIS	VIC
J. ARLAUSKAS	VIC
J. ABROMAS	NSW
R. UMBER	VIC
A. TAMAŠAUSKAS	VIC
MAISON BALTE	FRANCE
J. MEDELIS	VIC

"Mūsų Pastogės" redaktoriui VINCUI KAZOKUI mirus Jo atminimui "Mūsų Pastogei" aukoju $ 50.
Ona Baužienė, B.E.M.

HELLP VEIKLA

Lapkričio pabaigoje HELLP (Help Estonian, Latvian and Lithuanian Peoples) draugija turėjo savo metinį narių susirinkimą, davė savo veiklos apyskaitą ir perrinko draugijos Valdybą, kurion įėjo 1 estas, 3 latviai, porą australų ir turbūt net 6 lietuviai.

Pirmininko R Tarvydo pranešime buvo peržvelgta HELLP darbai metų bėgyje ir iškeltos mintys ir planai tolimesnei ateities veiklai.

Ir šiais metais pasirodė, kad svarbiausias HELLP darbas buvo leisti "Baltic News" - žinių apie okupuotas Estiją, Latviją ir Lietuvą biuletenį. Šalia to buvo suruoštas Birželio trėmimų minėjimas, padaryti keli pareiškimai parlamentarams. Iždininkas pranešė apie kasos padėtį, pabrėždamas, kad HELLP pajamos susidaro iš aukų, kurias sudeda organizacijos ir pavieniai asmenys. Iždininkas džiaugėsi "BN" skaitytojų dosnumu ir ypatingai dėkojo mūsų organizacijoms "Talkai", Australijos Lietuvių Fondui, ramovėnams, Lietuvių Atgimimo Sąj., Lietuvių bendruomenėms Sydnejuj, Melbourne, Adelaidėje, Perthe, Salėje, Latrobe Valley, Human Rights draugijai, katalikėms moterims ir kitiems. Aukotojų sąraše buvo ir Baltų Taryba Australijoj (Baltic Council of Australia) latvių bei estų organizacijos ir šimtai atskirų tautiečių bei australų ir kitų iš visų pasaulio kampų.

Ypatingai buvo pasidžiaugta, kad grupė Viktorijos lietuvių - Giedrė ir Antanas Kaladės ir jų draugai taip vykusiai susitvarkė, kad perėmė "Baltic News" skleidimą Viktorijoje ir padidino skaitytojų skaičių kelis kartus. Panaši pagelba atrodo pradeda atsirasti ir Sydnejaus apylinkėje, kur prof. A. Kabaila parengė skaitytojų sąrašus ir pagamino lipinukus, tuo labai palengvindamas darbą hobartiškiams.

Paskutinių kelių mėnesių laikotarpyje iškilo nesusipratimas tarp HELLP - "Baltic News" leidėjų ir Baltų Tarybos dėl pagrindinės vedamosios minties šiame leidinyje. Pagal HELLP konstituciją, labai sutrauktai pasakius, Draugijos uždavinys yra "siekti Pabaltijo kraštų laisvo apsisprendimo ir kelti bei skelbti apie pabaltiečiams daromas skriaudas ir neteisybes". Tai atliekama per "Baltic News". Baltų Taryba, atrodo, panorėjo, kad "B.N." dėtų taip pat žinias apie B. Tarybos veiklą čia Australijoje, apie Tarybos narių susitikimus su parlamentarais ir jų sėkmingą pabaltiečių reprezentavimą Australijoje.

"Baltic News" redaktorius per 10-tį metų rūpestingo ir kruopštaus darbo padarė šį leidinį patrauklų australiškai publikai. Jis pasiekė tokį lygį, kad "BN" yra įsileidžiamos į bibliotekas, bažnytines organizacijas ir mokslo įstaigas. Jis padarė, kad šis spausdintas žodis yra vertinamas ir naudojamas kaip autentiškas žinių šaltinis. Jo nuomone "Baltic News" savo 8-nių puslapių apimtyje neturi vietos spausdinti vietinio pobūdžio žinias. Joms vieta yra vietiniuose, tautiniuose laikraščiuose.

Kažkodėl latvių bendruomenės Australijoje ir NZ Taryba susidarė nuomonę, kad "Baltic News" netarnauja Pabaltiečių interesams ir siekimams Australijoje ir nutarė, kad latviai "BN" neberems.

Čia norėtųsi įsiterpti ir pasakyti, kad nuo HELLP įsikūrimo 1974 m., Australijos latvių parama, palyginus ją su iš kitur gaunama, buvo daug menkesnė. Tiesa, dabartinė Baltų Taryba, kurios vadovybėje, atrodo, pirmauja latviai, parėmė "Baltic News" labai efektingai tris kartus duodama po $ 500.

Nežiūrint kad HELLP veikėjai į ateitį žiūri optimistiškai ir su pasitikėjimu, nežiūrint, kad ateities veiklos barai yra platūs, kuriuose gali išsitekti visokios organizacijos, visgi nerimastauja, matydami abejonių ir nepasitikėjimo sėklas skleidžiamas tų pačių pabėgėlių eilėse. Nerimastauja, nes, peržvelgę savo veiklą bei savo paskelbtus tikslus, negali rasti nieko, kas nesutiktų su mūsų pavergtų kraštų siekimais ir aspiracijomis.

Čia vėl norėtųsi pastebėti, kad vienas iš "Australijos Ukrainiečių Apžvalgos" redaktorių A. Pyrch, kuris buvo pakviestas į Hobartą, kalbėti metiniame HELLP susirinkime, kaip tik užgyrė "Baltic News" liniją ir rado, kad HELLP veikla yra pozityvi, teisinga ir tarnaujanti Pabaltijo tautų išlaisvinimui ir jos žmonių užtarimui ir, be abejo, gadinanti daug kraujo mūsų tautų priešams (Rusų imperijos ir jos KGB pareigūnams). Jo manymu HELLP veikla galėtų būti plečiama ir koordinuojama ir su ukrainiečių patriotų veikla. Jie taip pat siekia laisvės savo tautai ir jų priešas yra ta pati komunistinė Rusijos imperija.

A. Kantvilas

JAUNIMO KONGRESAS

Po šešių mėnesių paruošiamųjų darbų, po Rugsėjo 8 dienos kreipimosi į pasaulio lietuvius, Australijos lietuvių jaunimo sąjunga yra ne tik tvirtai įsipareigojusi, bet turi ir pilną bendruomenės pritarimą ruošti VI-jį Jaunimo kongresą Australijoje 1987-88 metais.

Nenutrunkančia gija Jaunimo kongresas ir jo balsas buvo girdimi Lietuvių dienų atidarymė, Krašto tarybos sesijoje ir įvairiuose parengimuose. Kongreso reikalais kalbėjo PLB pirm. V. Kamantas, vicepirm. R. Dirvonis, valdybos narys G. Grušas, A.K.V. pirm. V. Bukevičius ir mūsų pačių vadovai B. Prašmutaitė ir H. Antanaitis.

Lietuviu dienų metu Canberroje įvyko ir kongreso organizacinio komiteto suvažiavimas. Komiteto susirinkimuose lankėsi V. Kamantas, V. Bukevičius, R. Dirvonis. Nuolatiniu dalyviu kartu posėdžiavo ir PLJ Sąjungos pirmininkas Gintaras Grušas.

Suvažiavime visų pirma buvo nustatyta kongreso programa. Kongresas prasidės 1987 metais gruodžio 20 dieną Sydnejuje. Dalis Studijų dienų įvyks ten, o paskui bus persikelta į Canberrą. Nauji metai ir stovykla Adelaidėje ir uždarymas Melbourne. Kongresas baigsis 1988 metų sausio 10 dieną. Adelaidės jaunimas susirišo su Pietų Australijos premjeru, Adelaidės burmistru, ministru tautinių mažumų reikalams (ethnic affairs), Pietų Australijos "Ethnic Affairs Commission" pirmininku ir Victor Harbour burmistru. Iš jų visų yra gauti oficialūs raštiški pakvietimai kongreso stovyklai įvykti Pietų Australijoje ir taip pat pritarimas kongresui. Šiuos laiškus kartu su turistine informacija Adelaidės jaunimas sutelkė į aukšto profesionalinio lygio leidinį.

Sudaryta kongreso sąmata ir taip pat priimtas lėšų telkimo planas ir metodai. Kongreso iždas Lietuvių dienų metu išaugo virš 10,000 dolerių. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė pažadėjo nemažiau kaip 30,000, Canberros lietuvių klubas paskyrė 3000.

Kadangi Pietų Amerikos jaunimui būtų sunku atvykti į kongresą dėl lėšų trūkumo ir jiems neproporcingai brangių kelionių, suvažiavimas vienbalsiai nutarė juos paremti.

Aptarti įvairūs su kongresu susiję reikalai, kaip parengimų ruoša, spauda ir informacija, registracija, techninė ruoša, apgyvendinimas, transportas, ekskursijos. Komisijų pirmininkai - pirmininkės patiekė atliktų darbų apyskaitas ir tolimesnių darbų planus.

Studijų dienų programoje siūlyta svarstyti įvairius klausimus, jų tarpe santykius su Lietuva, keliones į Lietuvą, dvikalbiškumą, jaunimo santykius su bendruomene. Iškelta mintis, kad 1986 metais, kada sueis jau 21 metai nuo pirmojo jaunimo kongreso, reiktų peržiūrėti visų kongresų rezoliucijas, pamatyti kas įvykdyta ir kas neįvykdyta. Reiktų paklausti savęs - kodėl neįvykdėm, kur nuėjome, kur einame. Mums neturėtų rūpėti kad šis kongresas pasižymėtų rezoliucijų gausumu, nes jis turėtų būti ir susimąstymo, pagalvojimo kongresas.

Gintaras Grušas pabrėžė kad reikalingos ne rezoliucijos, bet veiklos planas.

Svarstyta mūsų jaunųjų dainininkių koncertų kelionė. Kelionės ir koncertų tikslas yra garsinti ateinantį kongresą ir kartu telkti lėšas. Numatyta, kad šioji kelionė po Australiją, įskaitant ir Perthą įvyks šių metų kovo mėnesį. Siūlyta, kad į JAV ši koncertinė kelionė nebūtų ruošiama anksčiau kaip 1986 metais, nes reikia kad viskas būtų paruošta ir suorganizuota šimtaprocentiniai, tuo užtikrinant kelionės pasisekimą.

Darbingą suvažiavimą užbaigėme nutardami susitikti Melbourne per Velykas.

Spaudos -Informacijos Komisija.

Romuvos premija

Lietuvių Akademinė Korporacija Romuva kasmet skiria t.v. Romuvos premiją asmenims, baigusiems Melbourno lietuvių kalbos kursus HSC lygyje.

Toji premija yra duodama kiekvienam asmeniui, nežiūrint jo lyties, amžiaus, tikybos, tautybės ar pilietybės.

Premijai gauti yra nustatytos tam tikros sąlygos, būtent, asmuo, norįs gauti premiją, yra prašomas:

(a) nurodyti raštu savo vardus, pavardę, adresą ir telefono numerį;

(b) pristatyti HSC (vidurinės mokyklos baigimo pažymėjimo) fotokopiją;

(c) pristatyti lietuvių kalbos kursų baigimo pažymėjimo (kartu su gautu egzaminų pažymiu) foto-kopiją;

(d) asmeniškai ją atsiimti korporacijos metinių komerso metu.

Išvardintą (a, b ir c) medžiagą prašome iki 1985.2.1 prisiųsti fil! Stasiui Stankūnavičiui, 4 Cooinda Court, Mount Waverley, 3149 (tel. 2773527).

Šiemet Romuvos premija bus įteikta korporacijos 55-jų metinių komerso metu, kuris įvyks 1985.3.9 (šeštadienį), 7 val. vak., Lietuvių Namuose, 44-50 Errol St., Nth. Melbourne.

Lietuvių Akademinė Korporacija Romuva

Eva Kubbos laimi vėl

1965 m. buvo įsteigta prie NSW Meno Galerijos "John and Elizabeth Pring Atminimo Premija", prisiminimui tais metais mirusiai Bessie Pring.

Premija yra skiriama už "geriausią gamtovaizdį, nutapytą vandeniniais dažais moters dailininkės". Pring premiją gauti yra garbė ir pripažinimas akvarelistų tarpe. Ta proga Galerijos patikėtiniai duoda laimėjusiai meninkei $200 čekį. Pirmą kartą šią premiją laimėjo Joy Roggerkamp.

Mūsų žinoma lietuvė meninkė Eva Kubbos šią premiją laimi jau devintą kartą. Kartais australų menininkų tarpe ši premija jau net pavadinama "Eva Kubbos premija". Akvarelė už kurią Eva vėl buvo apdovanota vadinasi "Cooloolos Spalvuotas Smėlis" (The coloured sands of Cooloola). NSW Meno Galerijoje šiuo metu yra taip pat Archibald, Wynne ir Sulman Premijų parodos. Galerija atidaryta nuo pirmadienio iki šeštadienio nuo 10 val. ryto iki 5 val. pp., gi sekmadieniais - nuo 12 val. vidurdienio iki 5 val. po pietų. Džiaugiamės, kad lietuvės menininkės talentas buvo pripažintas ir ta proga Ją sveikiname.

VK.

BENDRUOMENĖ IR LIETUVA

Dr Petro Kisieliaus, PLB Seimo Komiteto Pirmininko, paskaita, skaityta ALB Krašto Tarybos 19-toje sesijoje, Canberroje, gruodžio 29, 1984m

Lietuvių tauta stovi prieš du didžiuosius jai likiminius uždavinius: pirma, išlaikyti gyvą tautą jos gyvenamose etnografinėse ribose. Antra, išlaikyti tautiškai gyvą išeiviją. Mūsų tautą sudaro lygiai kaip visi lietuviai, gyveną savame, nors ir okupuotame krašte, taip ir visi išeivijos lietuviai. Tad ir atsakomybė už tautos išlikimą vienodai dalijama visiems jos nariams, būtent, tiek krašte gyvenantiems, tiek ir išeivijoje.

Abu uždaviniai savo pločiu ir gyliu yra neprilygstami, jie įjima visos tautos ir kiekvieno paskiro jos nario visokeriopą reiškimąsi bei judėjimą. Šiame esminiame mūsų tautos ekzistencijos išlaikymo įsipareigojime nėra skirtumo tarp tautos kamieno ir išeivijos. Moralinė atsakomybė saisto kiekvieną tautos narį ir krašte ir išeivijoje.

"Tautos likimas yra sprendžiamas ne tik krašte, bet ir visur, kur yra jos vaikų" (Girnius, Tauta ir Tautinė Ištikimybė, 145 psl.)

Tačiau dalijimasis atsakomybe pasidaro komplikuotas, kada tauta ir išeivija neturi tų pačių arba panašių sąlygų tautiniam reiškimuisi. Palyginkime pirmojo pasaulinio karo mūsų išeiviją su antrojo. Pirmesnioji išeivija, tariant Dr. Maceinos žodžiais, buvo duoneliautojai. Jie apleido kraštą ieškodami geresnio gyvenimo, neturėdami žmoniškesnio gyvenimo perspektyvų savame krašte. Tiesa, buvo ir tokių jaunuolių, kurie spruko į Ameriką, nenorėdami eiti į rusų kariuomenę. Ano meto Lietuvos emgrantai buvo, beveik, visi bemoksliai, neturėję ryškesnio politinio apsisprendimo, liečiančio savą tautą bei valstybę. Tiesa, jie turėjo stiprią meilę savo gimtajai žemei, daugumas jų svajojo užsidirbti naujame krašte pinigų ir grįžti į savąjį kraštą, net į savąjį kaimą.

Labai skirtingą Lietuvos išeiviją lėmė antrasis pasaulinis karas. Jie apleido tėvynę ne su tikslu geriau gyventi svetur, bet ieškodami laisvės. Jie neišėjo, o, tiesiog, išbėgo nuo priespaudos, fizinės ir moralinės. Tad čia jau ne išeiviai, o pabėgėliai, mes esame iš savo tėvynės išsitrėmusieji arba ištremti, nes mums negalima į ją sugrįžti, kada tik norime.

Antrojo pasaulinio karo pabėgėlių ir išsilavinimas - kultūrinis lygis yra visai kitoks negu pirmosios išeivijos. Juk, ano meto pati pajėgiausia inteligentija, kai kraštas buvo vėl bolševikų pavergiamas, atsidūrė tremtyje.

Trumpai peržvelgę mūsų tautos išeivijos skirtingumus bei istorines priežastis skirtingos išeivijos atsiradimui, panagrinėkime pačios tėvynės padėtį bei sąlygas, kiek pati tauta, gyvenanti savo etnografinėse ribose, gali lemti savo gyvybės ateitį. Atsakymas į šitokį klausymą būtų visai paprastas, jeigu mūsoji tauta, kaip daugybė kitų, būtų laisva, jos laisvė būtų paženklinta savos nepriklausomos valstybės forma.

Deja, mūsų tautos kraštas yra pavergtas jau 45 metus. Tautos pavergėjas bando sunaikinti ir lietuvybę ir krikščionybę tautoje. Atseit, tauta turi priešą dvejopame pavidale: sunaikinti tautą kėsinasi rusiškas bolševikinis imperializmas, sunaikinti tikėjimą bando komunistinis ateizmas. Tautos pavergėjas, siekdamas šių tikslų, naudoja žiauriausią prievartą, kuri yra komunizmo santvarkos pati esminė žymė.

Aleksandras Solženicinas, kalbėdamas apie komunizmo prievartos bruožą, iškelia ir labai svarbų antrąjį komunizmo santvarkoje vartojamą metodą - melą. Jis tvirtina, kad "Prievarta yra negalima be melo." Šios pagrindinės komunizmo žymės ir priemonės yra gerai pažįstamos mūsų tautai, deja, mūsų tautos narių skaičiai neleidžia jai eiti į atvirą masinę kovą su pavergėju, kaip kad, sakysime, kovojo praeityje indai su anglais, tu-

Kalba P. Kisielius

rėdami visai kitas žmonių proporcijas.

Šioje vietoje ir grįžtame prie ankščiau iškeltų dviejų didžiųjų uždavinių mūsų dvilypei tautos būsenai, būtent, tautai krašte ir tautos daliai išeivijoje pasidalinimą atsakomybe už abiejų tautos dalių išlikimą. Šitą pasidalinimą mes ten pavadinome komplikuotu uždaviniu. Iš tikrųjų jis toks, kaip matėme, ir yra.

Vykdant tautos likiminius uždavinius kyla klausimas: dirbti kiekvienai tautos daliai atskirai, ar ieškoti lietuvybės išlaikymo darbuose ryšio su tauta? Iš tkrųjų jis toks, kaip matėme, ir yra.

Vykdant tautos likiminius uždavinius kyla klausimas: dirbti kiekvienai tautos daliai atskirai, ar ieškoti lietuvybės išlaikymo darbuose ryšio su tauta? Iš tikrųjų ne daug darbų galime atlikti drauge su tautos kamienu tėvynėje dėl okupanto priespaudos, ypač kas liečia tautos išlikimo veiksmus. Tad visokeriopą tautinę veiklą tenka organizuoti atskirai abiems tautos dalims, nepriklausomai viena nuo kitos.

Tačiau išeivija negali atsiriboti nuo tautos, jai reikia ryšio su tėvyne. Ryšys su giminėmis, su Lietuvos žmonėmis tikrai naudingas abiems pusėms. Aplankytas krašte tautietis sustiprinamas dvasiniai, jis pajunta, kad jis nėra visiškai apleistas, užmirštas, pajunta viltį, vidinį džiugesį, praeitį; jo tamsų pesimizmą perskrodžia vilties spindulys.

Sutiktas atvykęs iš Lietuvos tautietis atveža mums, tarsi, dalelę gimtinės, tarsi, gimtoji žemė į mus prabyla. Kas jis bebūtų, jis turi akis, mato vakarų kraštų ggyvenimą, laisvę. Ne mums jis yra pavojingas, o pavojus kyla jo paties sąmonėje.

Lietuvos lankymas ypač yra reikalingas jaunimui tautiškai nusiteikusiam, mokančiam lietuvių kalbą. Jaunimas pamato, kad tas gražus Lietuvos kraštas tai nėra tėvų skleidžiamas mitas, o realybė, kad yra lietuviškai kalbanti lietuvių tauta. kad tos tautos žmonės yra begalo malonūs, vaišingi, mylį savo kraštą, didžiuojasi savo tautos praeitimi, kad šiai tautai priklausyti nėra gėda, o garbinga privilegija.

Vienas jaunuolis, darydamas pranešimą keliasdešimties jaunimo būriui apie lankymąsi Lietuvoje ir apie lietuvių kalbos kursus, buvo paklaustas, ar apsimoka važiuoti į Vilniaus kursus. Atsakymas buvo sekantis: "Žiūrint, ko tu važiuoji. Jei tu važiuoji vien tik pasidaužyti, dėl bravūros, tada neapsimoka, bet jei tu važiuoji pažinti lietuvį žmogų, pažinti jo nuotaiką, sąmoningumą, pažinti tautą, tai tie kursai labai naudingi."

Tačiau lankytojai yra stropiai saugojami nuo bendravimo su krašto žmogumi, pagal naujus potvarkius lankytoją neleidžia parsivežti pas save, į savo butą. Jiems yra rodomi "Tarybinės santvarkos" laimėjimai. Protingas Lietuvos lankytojas visuomet sugebės šalia rodomų objektų pamatyti nerodomus, bet reikalingus pamatyti dalykus.

Jaunajai kartai yra būtinas gilus pažinimas okupuoto krašto padėties, pažinimas tautos dabarties, tautos nuotaikų, psichologijos. Iš kur mūsasis jaunimas gaus pažinimo ir patirties, jeigu mes jam rekomenduosime, tarsi, narvą, kad ant jo neužkristų komunistinė "raselė". Ar neskamba paradoksu, kada visa mūsoji tauta jau 40 metų indoktrinuojama, spaudžiama, baudžiama, kankinama, palikta be ryšio su laisvu pasauliu, su laisvu žmogumi, o ji vis gyva, sąmoninga, atspari, supratusi savąjį uždavinį. Gi mūsų jaunimą sutiktas komunistas sumalsiąs per 5 dienas, o per 6 savaites tai jau tikrai. Galima drąsiai konstatuoti, kad jaunimą Lietuvos aplankymas daro sąmoningesnį, daugiau angažuotą už savąją tautą, veiklesnį lietuviškame darbe, daugiau tautiškai subrendusį. IV-tojo Jaunimo Kongreso, vykusio Europoje, rinktų Kongreso dalyvių 2/3 buvo lankęsi Lietuvoje.

Šioje vietoje pažvelkime į nuotaikas kai kurio čia gimusio lietuvių jaunimo, liečiančias Lietuvą. Šias girdėtas mintis imu iš diskusijų keliasdešimties jaunimo atstovų tarp 20-30 metų amžiaus.

Cituoju: "Jauni žmonės, kurie jau yra laimėję kovą su savimi pačiais identifikacijoje su lietuvių tauta, nežiūrint kas bus ateityje, ar bus karas, ar atominė bomba, turi kovoti už savo tautą. Jie turi užsivilkti 'veikėjo šarvus'."

Jie turi būti revoliucijonieriais už Lietuvą, tapti 'lietuvybės kaliniais', žinodami, kad ateityje lietuvių, palikusių tautoje, mažės. Būti optimistais, ar darbas sekasi, ar nesiseka, skelbti kovą prieš apatiją. Kuo daugiau apatijos, tuo daugiau ryžto ir akcijos!

Dirbti rateliuose, pasidalinti darbais, inspiruoti egzistuojančias organizacijas; rateliai palaiko tarpusavį ryšį. Galimom progom važiuoti į Lietuvą, užkrėsti lietuvius vakarietiškomis mintimis, tarsi bacilomis, vežti knygas, rašyti kuo dažniau laiškus į Lietuvą. Naudoti biznio psichologiją, traukiant kitą jaunimą į darbą.

Jaunimas klausia save, ar jis pakankamai pažįsta Lietuvą, dabartinę jos padėtį. Galima ir vėl kada nors pabėgelių banga iš Lietuvos, ar masinė emigracija; tenepasikartoja per didelis mentaliteto skirtumas tarp krašto ir išeivijos.

Reikia susirūpinti tikėjimo padėtimi jaunimo tarpe Lietuvoje. Religijos atžvilgiu daug neapsisprendusių, tad ir atsparumas okupantui bus ne toks, jie neišauklėsią atsparių prieš komunizmą vaikų.

Lietuvai reikalingi knygnešiai. Reikalingi kai kurie bendri projektai tarp krašto ir išeivijos. Pasisakydami už ryšį su kraštu, taip pat pasisakome prieš ryšį su okupantu. Šias dvi sąvokas reikia atskirti, jų nemaišyti, kad neįvyktų piktnaudojimo, kaip kad ne vieną kartą šiame klausime yra atsitikę.

Lietuvos lankytojui turi būti visai aišku, kad rodomojo dalyko fasadas, tai propogandinė iškaba, tarnaujanti komunistiniams

tikslams. Juk, lankydamas kalinius, susidursi su sargais, neapsieisi be įvairiausių popierių formalumų. Prisimenu vieno kacetininko (lietuvio) panašios temos diskusijos pastabą: "Kai aš kacete gavau maisto siuntinį, man visai buvo nesvarbu, per kokias rankas tas siuntinys ėjo: kalėjimo sargų, rudmarškinių ar kitokių". "Tėvynė mums, esantiems svetur, yra tasai Didysis Prasmuo, kuris mus šildo, stiprina ir skatina kurti" (Maceina, Ateitininkų Keliu, psl 22).

Buvo laikai, kai svajojome, "kad galima būtų laišką į Lietuvą parašyti ir iš ten gauti". Ši svajonė išsipildė. Po to atėjo eilė ir siuntiniams. Šis laiškų ir siuntinių ryšys atlieka labai svarbų vaidmenį, stiprindamas tautą ekonomiškai ir žadindamas jos tautinę moralę bei tautinę ambiciją. Už siuntinius tautiečiai stengiasi atsilyginti įvairiomis medžiaginėmis bei kultūrinėmis vertybėmis: įvairiausi tautiniais motyvais audiniai, gintaras, krašto vaizdai, literatūra. Tad su tauta bendraujama labai plačiai. Tauta išsako savo didžiąją mintį ir skundą, kalbėdama į mus ir per mus į pasaulį, savo pogrindiniais leidiniais. Pirmoje vietoje LKB Kronika. Šio ryšio reikšmę kiekvienas suprantame.

Išeivijai negręsa jos fizinis genocidas, tačiau jos identiteto su lietuvių tauta praradimas vyksta labai sparčiai didelėje dalyje kartos, gimusios išeivijoje. Čia kalbama apie taip vadinamąją "išvietintųjų" (DP) išeiviją po II-jo Pasaulinio karo. Gi mūsų tautos I-jo Pasaulinio karo išeivijos tautinės identifikacijos likimas kur kas tragiškesnis, neskirta jam didesnio dėmesio, paliktas beviltiškoje padėtyje.

Drąsiai tvirtiname, kad čia susirinkusieji visi mes lietuviškoje veikloje dalyvaujame, visi mes jaučiame pareigą savajai tautai, ypatingai kai ji yra netekusi laisvės bei valstybinės nepriklausomybės. Dėja, ne maža mūsų lietuviškos iš eivijos dalis yra, anot kun. Kęstučio Trimako "apimta snaudulio". Tai Lietuvai pusiau užmigę žmonės, nematą reikalo domėtis savaja tauta, jos rūpesčiais, jos laisve. Tai miegančioji tautos dalis: jų nesutiksite lietuviškame darbe, jų nesurasite šitokiuose minėjimuose, neužtiksite lietuvių sąrašuose. Jie neišgirs net ir šitokios pastabos. Šitokie lietuviai faktiškai, gal ir nesąmoningai, yra pasitraukę iš savosios tautos. Gi. pagal Dr Juozą Girnių, "vieno palikimas tautos dvigubina kito darbo naštą".

Tauta tai pratęsta šeima. Nekyla mums abejonė ar mes turime pareigų savo šeimai, tai įgimtas įstatymas ir įsakymas gerbti savo tėvus. Gal mus sąžinė tiek ir tepersekiotų, jeigu mes būtume 50-ties milijonų tautos nariai. Gi 3-jų milijonų tautai taip lengva sutirpti didžiųjų tautų katile, o jau daug didesnė galimybė išnykti, kada dešimtmečiais vykdomas jos genocidas. Turėjome, juk, jau beveik 4-is milijonus gyventojų ir štai, per porą pirmųjų okupacijos dešimtmečių praradome apie 1-ną milijoną žmonių. Tautos fizinis ir dvasinis genocidas tebetęsiamas. Šiuos faktus turime svarstyti ir suprasti su visu rimtumu, kitaip mūsų lietuviškas darbas liks be rezultatų.

Nereikia mums klausti savęs, ar mūsų tauta išliks ir susigražins laisvę. Logika kalba, kad tauta su didele valstybingumo praeitimi, kultūringa tauta, vėliau ar anksčiau laisvę susigražins, jeigu ji jos ryžtingai sieks. Istorijoje tūkstančiai tam pavyzdžių.

Ar mes tad ateiname savo tautai į pagalbą savo nuoširdžiu kietu darbu dėl jos laisvės, ar mes ją pradžiuginame savo vaikų lietuviška kalba, lietuviška sąmone ir jiems perdavimu tautinio identiteto, jiems perdavimu tautinės pareigos žūtbūtinėje kovoje už mūsų tautos išlikimą, už jai grąžinimą laisvės. O mūsoji tauta, kaip motina, to vertai iš mūsų laukia, mus palydėjusi į tremties kelius. Tiesa, mūsų tautos okupantas šiuo metu stiprus ir visiškai nežada atrakinti tautų kalėjimo duris.

Negalima akis užmerkti faktams, kad okupanto per 40-imt metų propoganda neturėtų jokios įtakos tautai. Žinoma, kai kuriuose jos nariuose, šalia šviesiausių herojikos pavyzdžių, skaitlingų už laisvę kovotojų, girdime ir šitokį užsienio lietuvių lankytojo atsakymą į klausymą dėl psichiatrinių ligoninių: "Jeigu asmuo, porą kartų įspėtas saugumo, kad sustabdytų savo antitarybinę akcija, ir toliau ją tęsia, tai ar toks nepriklauso psichiatrinei ligoninei?". Šitoks atsakymas girdėtas iš gana patrijotiškai nusiteikusio krašto lietuvio. Atseit, idealizmas, heroizmas sumaišomas su trūkumu proto balanso.

Štai, antras pavyzdys. Pasikalbėjimas vedamas su iš Lietuvos atvykusia vidurinio amžiaus ponia apie Kalantą. Jinai aiškiai priešinga Kalantos susideginimui, nes tas pakenkęs Lietuvai: rusai į Kauną atvežę 200 rusų šeimų, daug ką sugriežtinę ir kito tokio įvykio Lietuvoj niekuomet nebūsią.

Šie pavyzdžiai rodo, kad ilgai trunkanti okupacija su intensyvia komunistine indoktrinacija pamažu keičia krašto rezistencinę sąmonę. Šie pavyzdžiai mums perša mintį, kad tautoje yra balsų, trokštančių ramybės, ko taip nepaprastai pageidauja sovietinis okupantas, skelbdamas sovietinę taiką.

Išlaikyti tautiškai išeiviją laisvame pasaulyje yra didysis Lietuvių Bendruomenės uždavinys, ypač angažuojantis visą išeiviją. Tiesa, LB jau 40 metų tempia didžiulį lietuviško darbo vežimą, ir, reikia pripažinti, kad tas vežimas rieda. Žinoma, kartais sparčiau, kartais lėčiau.

Pirmoje vietoje mums rūpi lietuvybės išlaikymas mūsų jaunesnėse kartose, turint prieš akis ilgai besitęsiančią Lietuvos okupaciją. Lietuviškoji šeima buvo, yra ir visuomet paliks kaip pagrindinė lietuvybės išlaikymo institucija. Šeimos didžiosios talkininkės - tai lietuviškoji mokykla, lietuviškoji jaunimo organizacija, lietuviška parapija, lietuvių kolonija, lietuviška knyga bei laikraštis. Iš priemonių, kurios jaunimą ypač angažuoja lietuvių tautai ir kelia jo tautinę ambiciją, ypač reikšmingi yra didieji lietuviški jaunimo parengimai ir susibūrimai, kaip jaunimo kongresai, dainų ir šokių šventės. Šiuos uždavinius gana sėkmingai vykdo LB, laikui bėgant vis tobulindama savo veiklą. Labai gražus pavyzdys yra šios Australijos LB Lietuvių Dienos, kurios reikšmingos ne tik didžiule lietuviška manifestacja, bet svarbios ir visų šio krašto lietuvių geresniam susiorganizavimui, pakėlimui visuomeninio darbo nuotaikos, įvairių šio krašto lietuviškų organizacijų sustiprinimui.

Tad nėra jokio klausimo, kad mūsų buvimas laisvame pasaulyje yra ir naudingas ir reikalingas pavergtam kraštui, jeigu savo pasitraukimą iš Lietuvos mes stengėmės kuo giliau įprasminti lietuviška veikla. O tos veiklos čia didžiausi plotai, gi tuose plotuose šimtai ir tūkstančiai dirbančiųjų. Daug padaryta lietuviško švietimo ir kultūrinėje srityse, turime ne mažą skaičių gerai lietuviškai kalbančio, sąmoningo jaunimo, išpažįstančio savąją tautą, turime gerai besitvarkančias jaunimo organizacijas, turime stiprią spaudą daugumoje išlaikomą lietuviškų vienuolijų. Sakytume "Darome, ką galime". Tai mūsų išeivijos šviesioji pusė.

Puikiai suprantame, kad neesame užmiršti mūsų tautos pavergėjo, kur mes bebūtume ir ką mes beveiktume. Jeigu pavergtame krašte teroras vykdomas kalėjimų, psichiatrinių ligoninių ir Sibiro pagalba, tai išeivija bandoma dezorganizuoti melu, šmeižtu, dezinformacija, bendruomenių inflacija, bandymu sugriauti spaudą.

Šiems darbams vykdyti pakanka keleto gerai užmaskuotų agentų, o naivių nekritiškų bendrakeleivių visuomet pakanka, net ir patrijotiškai nusistačiusiųjų tarpe. Keikiamasi čia maždaug šitiap: "Aš patrijotas, tu komunistas!" O visgi šitokie dalykai turėtų iš mūsų tarpo pranykti, man regis, kad jie jau pamažu ir nyksta, nors rafinuotumo dar vis stokojame šiame šaltame kare.

Negalime tylomis praeiti pro suokalbį dviejų pasaulyje duominuojančių saugumų prieš rytų Europos tautų asmenis. Šis suokalbis per porą pastarųjų metų palietė ir mūsų išeiviją Amerikoje. Tiesiog nesuprantama, kad Amerika apmoka svetimos valstybės saugumo veiksmus, ieškant tariamųjų nusikaltėlių, prieš 40 metų. Nusikaltimų įrodymo falsifikatus pristato KGB, o Izraėlio agentams svarbu parodyti pasauliui savo politinę jėgą ir išvadą: niekuomet nekelkite prieš mus pirštą, surasime jus ir po 50 metų. Šiam savo tikslui jie paima net visai nekaltus žmones pavergtų tautų, neturinčius nei politinės nei finansinės galimybės apsiginti. Gi KGB tikslas nutildyti pavergtų tautų išeiviją. Tenka protestuoti prieš Amerikos naivumą, leidžiant terorizuoti svetimų kraštų agentams Amerikos piliečius ir tuos agentus apmokant Amerikos taksų mokėtojų pinigais.

Pilnai suvokdami okupanto tikslus, juos privalome demaskuoti, reaguoti į okupanto daromas skriaudas, į jo kėslus prieš mūsų tautą. Ji demaskuojame lietuviškoje spaudoje, bet ypač svarbu panaudoti angliškąją spaudą, kurios okupantas ypač bijo. Spauda, televizija ir radijas yra labai svarbūs ginklai. Malonu konstatuoti, kad išeivijos lietuviams šios priemonės yra vis daugiau ir daugiau prieinamos ir vis dažniau naudojamos. Gražus pavyzdys yra pastarųjų metų parodyta akcija už Skuodį Amerikoje. Labai maloniu siurpryzu nuteikė visą lietuvių išeiviją labai sėkmingos Australijos LB pastangos, atgaunant Lietuvos inkorporacijos į Sovietų Rusiją nepripažinimą iš Australijos vyriausybės. Tai patš didžiausias politinis laimėjimas visoje išeivijoje.

Labai svarbi mūsų asmeniška informacija nelietuviams apie Lietuvos padėtį, apie tautos naikinimą, apie jos laisvės kovą. Mes bendraujame su šimtais ir tūkstančiais nelietuvių, mums reikia tiktai noro ir šiek tiek pastangų.

Labai svarbi yra mūsų kiekvieno materialinė pagalba visam lietuviškam darbui. Šiam mūsų lietuviškam darbui kiekvienas lietuvis privalo aukoti, paremti pinigine auka, kad neliktume kaip tie Gruzijos kalnuose "prakeiktieji vienuoliai" skambiną savo auksą, o savo sąžinėje neturį ramybės.

Tautos laisvės viltys mums dar realesnės, kai mes nukreipiame savo žvilgsnį į pačią pavergtą mūsų tautą okupuotoje Lietuvoje. Ką mes pamatome?

Po 40 metų rafinuočiausios okupacinės priespaudos, fizinių kančių, masinių trėmimų į Sibirą, žudymo badu ir nepakeliamomis sąlygomis Sibire, kalėjimuose, žudymo kūdykių užkaltuose gyvuliniuose vagonuose ir Sibiro taigose, žudymo dešimtimis tūkstančių partizanų Lietuvos miškuose, po sunaikinimo 800.000 tautos žmonių ... tauta tebėra gyva.

Po 40 metų laisvės paneigimo ne tiktai tautai laisvai valdytis, bet ir kiekvienam tautos nariui laisvai kalbėti, laisvai rašyti, keliauti, rinktis darbą ... tauta tebėra gyva, pasiilgusi laisvės sau ir kiekvienam jos nariui.

Po 40 metų religijos niekinimo ir persekiojimo, sunaikinimo ir uždarymo daugelio bažnyčių, uždarymo kunigų seminarijų, vyskupų ir kunigų žudymų, trėmimų ir neleidimo eiti pareigų - patarnauti tikintiesiems, tikėjimas tautoje išliko gyvas širdyse ir lūpose. Tik prisiminkime tikinčiųjų laikyseną teismuose, jų kalbas. Ar jų drąsa neprilygsta pirmųjų krikščionių drąsai? O Kalanta ir kiti, save sunaikinę ugnimi, šaukdami "laisvės Lietuvai", pasekę Pilėnų gynėjų pavyzdžiu prieš 550 metų.

Sadūnaitė, Petkus, Gajauskas, Paulaitis, Skuodis ir daugybė kitų. Paskutiniaisiais metais suimti ir nuteisti kun Svarinskas ir kun Tomkevičius, drąsus ir kieti kovotojai už tikėjimo ir žmogaus laisvę, nebijoję tarti tiesų žodį sakykloje.

Nukelta į 9 psl.

Bendruomenė...

Atkelta iš psl.

Štai kokius žmones augina mūsoji tauta: sąmoningus, drąsius, nebijančius mirti už laisvę. Didžiuojamės ir didžiuokimės savąja tauta, jos drąsa, jos laisvės sąmone ir jos pasitikėjimu savimi ir Dievu ir lenkiame galvą prieš jos kančią.

Po 40 metų vergijos tauta geriau susiorganizavusi, prisitaikiusi savo tautinio darbo metoduose prie savųjų sąlygų, pilnai supratusi savo istorinį ir tautinį uždavinį ir jį heroiškai vykdanti, nenulenkusi galvos pavergėjui ir reiškianti drąsų protestą prieš tautos ir religijos laisvės paneigimą, kas stebina ne tiktai mus, bet, tiesiog, visą pasaulį. Mūsų tauta, buvusi garsi viduramžiais, grįžta į istoriją lygiai kaip ir lenkų tauta.

Tad ir šiandieninis mūsų čia susibūrimas yra tąsa lietuvių tautos valios pareiškimo bei vykdymo. Tai nėra minėjimas didžiosios tautos praeities, bet yra ieškojimas to Vaižganto "Lietuvos žodžio", kurį, anot knygos herojaus Sauliuko, suradus, būtų pažadinta mieganti Lietuvos kariuomenė. Tas "Lietuvos žodis" tai brandinimas sąlygų tautos laisvei.

Išeivija – tai tik tautos dalis, tačiau tautinė bendruomenė yra tautos balsas, tautos atstovybė, liūdininkė tų kančių ir skriaudų, kurių pavergta tauta negali išsakyti.

Lietuvių bendruomenė išeivijoje– bet kuriame krašte – yra gyvosios tautos dalis. Ji tokia turi būti savo kūryba, savo mokslu, savo visuomeniniu ir politiniu darbu, kad pavergtos tautos balsas joje atsispindėtų ir pasidarytų stipresnis viešumoje.

Pavergta tauta yra priversta tylėti, kartais prisitaikyti, kartais tik bijoti dėl savęs pačios ar savo artimųjų, bet už ją turi kalbėti už vergijos ribų išeivija – lietuvių bendruomenė, kuri savo organizuotumu turi atstovauti pavergtos tautos daliai.

Vergija negali išsilaikyti amžinai, kaip liūdija mums tautų ir valtybių istorija. Vergija neišsilaikys ir Rusijos komunizmo pagrobtuose kraštuose. Lietuvių bendruomenė svetimuose kraštuose turi rengti dirvą laisvam žodžiui, laisvai minčiai ir vergijos griuvimui, kad laisvė būtų pavergtųjų brolių ir seserų širdyse, mintyse ir viltyse. Istorija byloja, kad ir išeivija, jeigu ji yra sąmoninga, gali kurti tautinius kultūros paminklus, praturtindama tautos kūrybą ir kultūrą, atiduodama tautai tai, ko pati tauta vergijoje negali sukurti. Tad lietuvių bendruomenei išeivijoje ir laisvėje yra pareiga kurti savąjai tautai, kad ji, tapusi laisva, iš karto turėtų savo kūrybos turtą, išliekantį savo ateinančioms kartoms.

Lietuvių bendruomenė turi jausti tikrą pareigą atiduoti savo duoklę savo tautai, o ne tik gyvenamam kraštui ar žmonijai, nes ši duoklė tautai priklauso iš jai meilės ir teisingumo. Tai tautinė ir krikščioniškoji pareiga, kurios niekas negali išsižadėti.

VLIK'as KALBA

Vytauto P. Jokūbaičio, VLIKO vicepirmininko pranešimas ALB Krašto Tarybos Sesijai Canberra, 1984 m.

Gerbiami Tarybos Atstovai, Brangūs Australijos lietuvia ir svečiai iš užjūrio.

Pagrindinėms Lietuvos politinėms partijoms susitarus, 1943.IX.25 d. Lietuvoje buvo sudarytas VLIKAS, kaip teisinė mūsų tautos atstovybė ir tokia 1944.II.16 d. prisistatė tautai.

VLIKAS yra didelės teisinės galios organas, garbinga visos mūsų tautos, visų Lietuvos žmonių ne tik lietuvių, bet ir nelietuvių atstovybė ir tik jis, kaip tautos atstovybė egzilyje, pateisina savo egzistenciją, nes yra gavęs tautos mandatą ir gali visais būdais ir priemonėmis kovoti pavergtos tautos vardu dėl jos išlaisvinimo ir Lietuvos valstybės atstatymo tarptautinėje plotmėje. Mes privalome ne tik patys laikyti VLIKĄ lietuvių tautos atstovybe, bet reikalauti ir kitas valstybes bei tarptautines institucijas to paties, nes kitaip VLIKAS negalės su jomis santykiauti. Turime siekti, kad ir Jungtinės Tautos VLIKĄ pripažintų mūsų tautos atstovybe. Todėl yra svarbu, kad mes gyvendami laisvame pasaulyje kur galime kalbėti ir nevaržomi veikti kaip norime, būtume vieningi ir dirbtume negailėdami savo jėgų ir aukų vienam tikslui - Laisvos ir Nepriklausomos Lietuvos Valstybės atkūrimui.

Mes tęsiame ir vykdome mums duotus tautos įpareigojimus ginti Lietuvos laisvę - nes pačios tautos veikla yra okupanto slopinama.

1979 metais Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas paskelbė deklaraciją pasaulio lietuviams, kuri jau yra tapusi tradiciniai simboliniu VLIKO veiklos motto ir yra pakartojama kiekvieno VLIKO seimo. Ši deklaracija primena ir pabrėžia mūsų nepalūžtantį užsispyrimą ir įsipareigojimą laisvės kovai. Citata iš deklaracijos:

> "Lietuvos kova už Tautos laisvę ir savą Valstybę nesikečia. Ji yra nuolatinė, visuotina, besąlyginė ir vedanti į pergalę. Ji vyksta kasdien kultūrinėje, dvasinėje, savitarpio pagalbos bei bendradarbiavimo ir politinėse srityse - Okupuotoje Lietuvoje ir už Jos ribų. Mes sieksime visų lietuviškų veiksnių nuoširdaus sutarimo, vieningumo ir koordinuoto darbo".

Tai yra Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto laisvės kovos kelią apšviečianti žvaigždė.

Mes to siekiame, tai vykdome ir tuo keliu nesustabdomai einame. VLIKO veikla pasauliniu mastu tarp įvairių lietuviškų kolonijų ir organizacijų šiuo metu jau yra pilnai išvystyta ir išplėsta. Mes veikiame ir per įvairių kraštų lietuvių organizacijų vadovybes. Yra reikalinga nuolatinis ryšių palaikymas, vieni kitų informavimas ir prisitaikymas prie naujai atsirandančių politinių pasikeitimų.

VLIKO santykiai su įvairių kraštų bendruomeninėmis ir kitomis organizacijomis yra geri ir palaikomas tiesioginis ryšys per atstovus ar per VLIKo valdybą.

Su Australijos LB ir lietuviais santykiai yra labai glaudūs ir nuoširdūs. SU JAV LB pirm. dr. A. Butkumi santykiai vyksta atviroje dvasioje.

Santykiai su Kanados lietuviais yra itin šilti ir malonūs. Tą parodo Kanados lietuvių gausios aukos Tautos Fondui ir VLIKo siekių supratimas. Kanados LB spalio 14 d. Toronte surengė VLIKo 40-ties metų veiklos minėjimą.

Su PLB po 1983 m. Pasaulio Lietuvių Seimo santykiai vystosi teigiama linkme, tikimės, kad greitu laiku pavyks juos suderinti ir išspręsti teigiamai.

Bendradarbiavimas su Lietuvos Diplomatine Tarnyba ir Lietuvos Bažnytine hierarchija yra geras ir nuoširdus. VLIKas palaiko artimus ryšius su Baltijos ir kitų pavergtų kraštų organizacijomis. Šiais metais ypač artimai su Pabaltiečių Pasauline Santalka dirba VLIKo atstovai K. Jurgėla ir L. Grinius. 1985 m. liepos mėn. 23-25 d. saryšyje su 10 metų sukaktimi nuo Helsinkio akto pasirašymo numatyta įvykdyti politinį teismą Sovietų Sąjungai Kopenhagoje, taip pat TAIKOS ir LAISVĖS ekskursijų laivu Baltijos jūra iš Stokholmo į Helsinkį. TAIKOS ir LAISVĖS ekskursiją jaunimui ir teismą Sovietų Sąjungai VLIKas remia ir aktyviai prisideda jų ruošoje. Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga taip pat sutiko juos remti ir dalyvauti. PPS patvirtino latvį p. V. Gravą Sovietų Sąjungos teismo medžiagos ruošimo pakomisijos pirmininku. Vienu iš teisėjų sutiko būti Mr. Kampelman, USA delegacijos Madride pirmininkas. Teismo eiga ir ekskursija siekiama atkreipti Europos ir pasaulio visuomenės dėmesį į neteisėtą Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupaciją ir pabrėžti brutalius Sovietų nusikaltimus, žmogaus bei tautų teisių pažeidimus Pabaltijo valstybėse. JAV-ių stipriai palaikoma Lietuvos okupacijos nepripažinimo pozicija politiniu atžvilgiu yra pagrindas mūsų laisvės kovai. JAV nusistatymo laikosi Vatikanas, Kanada, Australija ir keleta Europos valstybių.

JAV Kongreso rezoliucijos, JAV prezidento R. Reagan'o paskelbimas "Pabaltijo Laisvės Dienos", okupacijos nepripažinimas, leidžia mums išlaikyti Lietuvos laisvės bylą gyvą atsiekiant naujų laimėjimų. 1983 m. Europos Parlamento rezoliucija ir 1975 m. Helsinkio aktas yra paremti tarptautiniai legalūs pareiškimai duodą mums naują teisinę formą ir pristatymo galimybes Lietuvos laisvės bylai pasaulinėje arenoje.

Sąryšyje su būsimu Sovietų Sąjungos teismu Kopenhagoje ir TAIKOS ir LAISVĖS laivo ekskursija, VLIKAS turėjo pasitarimą su PLB ir ALTO atstovais š.m. gruodžio 1 d. Čikagoje. Pasitarimo dalyviai principiniai pritarė, bet galutinis sprendimas dėl bendro veiksnių dalyvavimo bus padarytas gavus šiuo reikalu platesnę informaciją. Šiuos reikalus derina VLIKO vicepirm. L. Grinius.

Ruošiantis Helsinkio Akto Žmogaus teisių peržiūros posėdžiams Kanados sostinėje Otavoje 1985 m. gegužės mėn., KLB pirmininkas A. Pacevičius pritarė PPS skatinimui sudaryti komitetą iš Kanados pabaltiečių, kuris veiktų kaip Vašingtone esantis jungtinis JAV pabaltiečių tautų komitetas (JBANC). PPS ruošia bendrą padėties įvertinimo memorandumą, kuris tiks ir bus naudojamas įtaigojant atskiras Helsinkio Akto vyriausybes. 1985 m. bėgyje Budapešte, kur vyks Helsinkio Akto kultūrinių ryšių peržiūros posėdžiai, bus stengiamasi, kad pabaltiečių atstovai būtų įtraukti į dalyvaujančių valstybių delegacijas.

1983 m. VLIKO, JAV LB ir ALTO sutarimu įsteigtas Lietuvių Teisėms ginti Komitetas tęsia savo darbą. Reikalinga visų lietuviškų institucijų kooperacija ir bendra veikla.

Šiais metais svarbus VLIKO laimėjimas JAV yra lietuvių kalba radijo programos perkėlimas iš Laisvės Radijo — (Radio Liberty) į Laisvos Europos Radiją (Radio Free Europe), skirtą Europos tautoms. Tai yra svarbus dr. K. Jurgėlos inspiracijos ir raginimo pasiekimas. Visą perkėlimą sutvarkė JAV Senatorius Charles Percy.

Gerai veikia VLIKo ELTos Informacijos Tarnyba, kuri reguliariai leidžia biuletenius lietuvių, anglų, prancūzų, italų, ispanų ir vokiečių kalbomis. Jie yra plačiai skleidžiami vakarų pasaulyje su visokia informacija apie Lietuvą, padėtį okupuotoje mūsų tėvynėje, VLIKo veiklą ir taip toliau. Tarnyba taip pat paruošia specialius pranešimus ir komentarus spaudai, taipogi įvairias studijas bei medžiagą radijo transliacijomis į Lietuvą.

VLIKas paruošė ir įteikė Laisvojo Pasaulio valstybių pareigūnams eilę memorandumų, informuoja apie padėtį okupuotame krašte, religinių teisių pažeidinėjimus, rusifikaciją, kolonizaciją bei lietuvių politinių teisių suvaržymus.

Daug yra atsiekta Lietuvos laisvės byloje. Pavergtos Lietuvos vardas vis dažniau minimas plačiajame pasaulyje.

Vienok to neužtenka. Turime visi įsipareigoti ir vieningai dirbti Lietuvos labui.

Praeitais metais Detroite VLIKo Jubiliejiniame Seime VLIKas paskelbė naują politinės veiklos - penktojo dešimtmečio - galutinės laisvės pergalės epochą.

VLIKo misija ir suteiktas VLIKui tautos mandatas reikalauja, kad mes niekada nepavargtume, nes mūsų laisvės kovoje kompromisų negali būti.

Mes esame vienos garbingos lietuvių tautos žmonės. Mus riša bendra kalba, bendra kultūra, praeities istorija ir bendras noras ir pasiryžimas turėti savo laisvą ir nepriklausomą valstybę.

Neapvilkime brolių ir sesių kenčiančių okupuotoje Lietuvoje ir kovojančių už savo egzistenciją su raudonuoju prispaudėju. Jų laisvės viltys sudėtos į mus. Skelbkime laisvajam pasauliui apie Lietuvos okupanto užmačias. Skiepinkime mūsų jaunajai kartai tėvynės meilę, skatinkime juos būti susipratusiais ir sąmoningais lietuviais, kovojančiais už lietuvių tautos egzistenciją. Tik kartu ir vieningai dirbdami įgyvendinsime mūsų norą matyti Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą!

Nauji leidiniai

Algimantas Mackus, AUGINTINIŲ ŽEMĖ, A. Mackaus knygų leidimo fondas, Chicago, 1984.

Tiražas 800, aplankas, kietas viršelis ir iliustracijos dail. Prano Lapės, kaina US $ 15.

Kietais viršeliais, gerame popieriuje, dviem spalvom apipavidalinta ir iliustruota ir techniškai be priekaišto išleista knyga, leidėjų sakymu yra skirta Algimanto Mackaus 20 metų mirties sukaktuvėms pažymėti ir susideda iš jau anksčiau išleistų poezijos rinkinių.

Įvade R. Šilbajoris išsamiai aptaria A. Mackaus kūrybą, kuri atsitolinusi nuo tradicinės lietuvių poezijos, pripažįsta jai savo skolą, bet atmeta jos tiesas ir pergyvenimus, priimdama tradicijas atėjusias iš Paul Celane, Jose Garcia Lorca, Dylan Thomas ir kitų. Jo poemos pasižymi žodžių "susvetimėjimu" priskiriant jiems prieš tai neturėtas funkcijas ir per kalbos semantiką sudarydamas diametraliai priešingą žodžių santykį: „Žvengia medinis žirgas kieme / kanopomis kerta cementą".

Savo poezijoje Mackus iškelia asmeniškai savo ir viso mūsų laikotarpio vienišumą, kuris yra uždaras tiems, kurie neleidžia jo žodžiams prasiskverbti į jų minčių gelmes.

Algimantas Mackus mirė 1964 metais, būdamas 32 metų amžiaus.

Knyga gaunama iš leidėjų 7338 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629, U.S.A.

— — —

Juozas Kralikauskas, ĄŽUOLAI PILIAKALNYJE, "Tėviškės Žiburiai", Toronto, 1984. Tiražas 700 egz.

Viršelis dail. Romo Viesulo, kaina nepažymėta. Nors niekur nepasakyta, greičiausiai gaunama per "Tėviškės Žiburius" Kanadoje.

Autorius devynių istorinių romanų, iš kurių septyni buvo premijuoti, antriniame knygos pavadinime nusako jos pobūdį: Devynių istorinių romanų gelmenys ir problemos.

Ilgus metus studijavęs Mindaugį Lietuvos laikotarpį ir iš sausų istorinių faktų atkūręs tų laikų gyvenimo dvasią savo romanuose, autorius šioje knygoje atskleidžia savo kūribinį pasaulį ir savo pažiūras į tautos problemas.

Veda V. Augustinavičius

ŠACHMATAI

PASAULIO DIDMEISTERIS AUSTRALIJOJE

Šachmatų didmeisteris P. Benko savo šachmatų karjerą pradėjo gimtajame krašte Vengrijoje. Būdamas septyniolikos metų laimėjo tarptautinio meisterio titulą.

Po Vengrijos sukilimo prieš okupantus rusus 1957 metais emigravo į Ameriką. Ten gyvendamas išsikovojo šachmatų didmeisterio titulą. Penkis kartus laimėjo savo pasirinkto krašto šachmatų čempionatus ir trijose šachmatų olimpiadose žaidė Amerikos reprezentacinėse komandose.

P. Benko dalyvauja Australijos čempionate kuris vyksta Ballarate Viktorijoje.

Didmeisteriui pradžia nesėkminga. Po aštuonių žaidimo ratų turi dvi pralaimėtas ir vieną partiją sužaistą lygiomis.

Pasibaigus turnyrui lankys didesniuosius šachmatų klubus.

Lietuviai šachmatininkai kviečiami dalyvauti simultane, kuriame P. Benko žais ketvirtadienį, sausio 17 d. krautuvių centre North Rocks. Pradžia 6.30 val. vakare.

KOVA DĖL PASAULINIO TITULO

Jau beveik keturi mėnesiai nuo prasidėjusių varžybų dėl pasaulio šachmatų meisterio - čempiono titulo. Susidomėjimas neperdidžiausias nes abu pretendantai į titulą yra rusai ir dvikova vyksta Maskvoje. Titulą ginantis A. Karpovas turi laimėtus 5 taškus ir tik vieno trūksta galutinei pergalei. Sužaistos partijos neužskaitomos. Jų sužaista rekordinis skaičius, net 33.

G. Kasparovas turėdamas tik vieną laimėtą tašką skaitomas beviltiškoje padėtyje.

ŠACHMATAI SPORTO ŠVENTĖJE

Trisdešimt pentosios Australijos Sporto šventės šachmatų ir žaibo čempiono titulas teko Sydnejaus sporto klubą reprezentavusiam V. Augustinavičiui.

Turnyrų prevedimą tvarkė Canberros sporto klubo narys J. Kemežys.

PRANEŠIMAS SYDNEJAUS ŠACHMATININKAMS

Šachmatų klubo nariai, mėgėjai šachmatininkai ir rėmėjai kviečiami į šių metų veiklos nustatymo susirinkimą, kuris įvyks sausio 23 d., trečiadienį, 7.30 val. Lietuvių klube, Bankstowne.

Yra svarbu, kad susirinkime dalyvautų kuo daugiau šachmatininkų. Esant mažam skaičiui dalyvių klubas gali nustoti veikęs.

NAUJA LIETUVIŠKA KRAUTUVĖ FAIRFIELD NSW

Fairfield, NSW atsidarė dovanų ir suvenyrų krautuvė kurios savininkas yra buvęs Lietuvių Klubo direktorius Arminas Šepokas. Jam talkininkauja visa jo šeima.

Lietuviai, prieš pirkdami kokias nors dovanas įvairiomis progomis apsilankykite Armino krautuvėje kur galėsite įsigyti įvairias dovanas prieinamomis kainomis.

Krautuvė "Premier Gift Centre" 27 Smart Street, Fairfield (phone 726 6979) yra atdara 7 dienas savaitėje, būtent: pirmadienį, antradienį ir trečiadienį nuo 9 v.r. iki 6 v.v., ketvirtadienį ir penktadienį nuo 9 v.r. iki 9 v.v., šeštadienį nuo 8.30 v.r. iki 4 v.v., sekmadienį nuo 10 v.r. iki 4 v.v.

Melbourno Veikloj

LAIKĄ ALDONA GERAI PANAUDOJO

Daugelis iš mūsų žinome laiko trikdymus; vienas rašytojas pavadino laiką "tironija".

Iš vaikystės dienų, kada mes išmokome "atpažinti laiką", susižavėjome juo ir pasidarėme jo belaisviais.

Laikrodis, ar tai būtų sieninis, ar rankinis, turbūt yra reikšmingiausias simbolis mūsų epochos.

Aldonai Butkutei, atrodo, nepažįstami šitie komentarai, kuriuos mes dažnai sakome, arba iš kitų išgirstame: "Neturiu laiko", "kaip aš rasiu laiko tą padaryti?", "man trūksta laiko poilsiui", arba - "laikas taip greitai bėga".

Intuityviai mes visi suvokiame laiko vertę, bet daugelis nemokame jo protingai panaudoti.

To negalima pasakyti apie Aldoną. Jis visur suspėja. Ji mūsų Melbourno bendruomenės veikli narė. Kurį laiką dirbo Apylinkės valdyboje, buvo krašto tarybos narė, dabar Federacijos valdyboje, dirba "Aušros" teatre, ruošia lietuviškas radijo laidas, priklauso VI PLJ kongreso ruošos komitetui Australijoje ir kitur. Ji žinoma ne tik Melbourno, bet ir kitų valstijų bendruomenės. Lankantis tarnybos reikalais Amerikos žemyne, ji nepamiršta ten susitikti su lietuviškų organizacijų vadovais, padiskutuoti svarbesnius lietuvybę liečiančius klausimus ir dažnai su jais palaiko kontaktą telefonu.

Aldona Butkutė priklauso vidurinei kartai. Ji išlaikė lietuvišką charakterį ir visada iškelia lietuvių kalbos reikšmę jaunąjai kartai. Ji pasitinka kiekvieną lietuvį savo prigimtu ypatingu šiltumu, kuklumu ir optimistiškomis nuotaikomis. Aldona dirba mokslinio tyrinėjimo srityje, Howard Florey institute Melbourne. Atrodė, kad ji savo užimama vieta buvo patenkinta, bet ne: Aldona kopia į viršų ir netikėtai sužinojome, kad ji pasiekė "Master of Applied Science" laipsnį. Kaip ji ir surado laiko tai padaryti?

Aldonos tėveliai, tokiai džiaugsmingai progai atžymėti, lapkričio 30 d. Lietuvių Namuose suruošė vaišes, kuriose dalyvavo netoli šimtinės kviestų svečių. Tarp svečių buvo gana didelis skaičius Aldonos bendradarbių - mokslininkų.

Pasivaišinus įvairių skaniai paruoštu maistu, prasidėjo oficialioji dalis. Ceremonijų meisteriu buvo radijo laidų koordinatorius Gabrielius Žemkalnis. Jis iškėlė Aldonos įnašą į Melbourno bendruomenės veiklą pabrėždamas jos dalyvavimą lietuviškų radijo laidų paruošime ir perdavime, pasveikino su pasiektu 'Master' laipsniu ir palinkėjo užbaigti su doktoratu.

Dar kalbėjo kun. Pr. Vaseris ir Martynas Didžys, kuris jai įteikė Australijos Lietuvių Fondo dovaną.

Su įdomumu klausėmės Howard Florey instituto direktoriaus pad. John Coghlan kalbos, kurioje jis tarp kitko pasakė, kad iš Aldonos sužinojęs apie vieną iš seniausių Europos universitetų - Vilniaus universitetą ir daug apie lietuvius ir Lietuvą.

Taip pat buvo perskaitytas iš Krašto valdybos pirm. V. Bukevičiaus gautas pasveikinimas.

Ir taip po visų kalbų, prie pilnų šampano taurių, suskambėjo Aldonai "Valio, valio, gražiausių metų jai valio!.."

Al. B.

Sydney Moterų veikloj

Kadangi 1985 m. šv. Velykos išpuola pačioje pradžioje balandžio, (Didysis Penktadienis yra balandžio 5-tą d.), tai SLMSG D-ja savo tradicinį Užgavėnių Balių ruošia irgi anksti.

VISUS KVIEČIAME, IŠ ARTI IR TOLI, Į MOTERŲ-DRAUGIJOS

UŽGAVĖNIŲ VAKARĄ!

Vasario 9-tą d., šeštadienį, 7 val. vakare Lietuvių Namuose Bankstowne.

Bus programa, skanūs pyragai ir loterija.

Įėjimas $ 5 asmeniui.

Bilietai bus gaunami Lietuvių Namuose. Norint užsisakyti stalą, prašome kreiptis pas p. M. Bukevičienę, tel. 708 1414, ar pas p. D. Bižienę, tel. 587 9837.

Sveikinu visus draugus ir pažįstamus su praėjusiom ŠVENTĖM ir NAUJAIS 1985 METAIS linkėdama laimės, džiaugsmo ir sveikatos

Ona Karpavičienė

MELBOURNO ŠAULIŲ PRANEŠIMAS

Šeštadienį, sausio 19 d. nuo 11 val. ryto V. Pleškūno ūkyje, 19 Riddell Rd., Sunbury vyks Melbourn'o šaulių surengta šauni

GEUŽINĖ

Bus lauko virtuvė, gėrimų bufetas, gros muzika, bus galima laisvai maudytis šalimai esančiame baseine.

Kviečiame visus, didelius ir mažus, o ypatingai ramovėnus atsilankyti ir pasilinksminti. Šauliams dalyvavimas būtinas.

Pusė pelno bus skiriama VI PLJ kongreso rengimui.

š.v. įgal. K. Prašmutas

REIKALINGAS PRIŽIŪRĖTOJAS

Melbourno Lietuvių klubui reikalingas prižiūrėtojas, kuris atliktų klubo patalpų valymo ir saugumo darbus. Geros sąlygos. Norint daugiau informacijos prašoma kreiptis į klubo pirmininką P. Sungailą, tel. 2674163 arba 3977594.

Savaitgaliais skambinti klubo numeriu - 3281560.

Melbourno Lietuvių Klubo Valdyba

VIETOJ GĖLIŲ

Pagerbdamas Hobart'e mirusį Kazį Alseiką, Petras Siaučiūnas dovanojo "M.Pastogei" $10. Ačiū.

Didžiai gerbdama mirusį ilgametį "Mūsų Pastogės" redaktorių, poetą, rašytoją ir visuomenininką Vincą Kazoką, aukoju Lituanistinei Katedrai $100.

Salomėja Zablockienė.

PRANEŠIMAS

Skelbiant Lituanistikos Katedrai autojusių sąrašą, įvyko klaidų vardinant aukojusius asmenis.

Turi būti: Juozas Jasulaitis $ 100, A. Gučiuvienė $ 10.

*

Sydnejaus Klubo biblioteka praneša, kad priimami užsakymai Lietuvių Enciklopedijos 37 tomui ir Enciclopedia Lituania. Taip pat yra gautos ir parduodamos Jolantos Vaičaitytės koncertų plokštelės.

Bibliotekos vadovybė

ATITAISYMAS

Sydnejaus Savaitgalio mokyklos užbaigimo aprašyme vietoj Povilo Proto turi būti Povilas Nagulevičius.

NEWCASTLE

Gruodžio 16 d. S. ir M. Butkų name įvykusiame Newcastle lietuvių Diskusijų klubo susirinkime paskaitą "Sekmalumo istorinė perspektyva" skaitė šio klubo pirmininkas Stasys Butkus. Po įdomios ir aktualios paskaitos įvykusiose diskusijose aktyviai dalyvavo visi klubo nariai.

Antroje dalyje S. Butkus rodė filmą apie japonus užpuolant amerikiečius 1941 m. gruodžio 7 d. Pearl Harbour, Hawaii, kada japonai paskandino daug amerikiečių karo laivų.

Po to S. Butkus rodė skaidres iš savo kelionių Ramiajame vandenyne ir Kanadoje.

Sekantis Newcastle lietuvių Diskusijų klubo narių susirinkimas įvyks 1985 m. vasario mėnesio antroje pusėje (tiksli data ir vieta bus pranešta visiems nariams telefonu).

M.Š.

Tauriam lietuviui, didžiai nusipelnusiam lietuvių bendruomenei Australijoj,

VINCUI KAZOKUI

mirus, jo šeimai gilią užuojautą reiškia

Lietuvių Akademinės Korporacijos ROMUVA

Konventas ir Prezidiumas

Albinui G i n i ū n u i ir jo šeimai, jo mamytei Lietuvoj mirus, gilią užuojautą reiškia

Lidija, Stasys ir Viktoras Rimkai

XXXV—JI SPORTO ŠVENTĖ

Antanas Laukaitis

Jau gruodžio 26 dieną dauguma sportininkų suvažiavo į Canberr'ą ir su vėliavomis dalyvavo atidarymo pamaldose, o vėliau oficialiame atidarymė.

Sporto šventės atidarymas įvyko gruodžio 27 d. Canberr'os didžiajame krepšinio stadione. Šis visas sportinis sostinės kompleksas, kuris yra dar nebaigtas statyti ir kuriame yra kone visoms sporto šakoms salės ir aikštės, bei sporto Institutas, yra ne tik sostinės, bet ir visos Australijos pasididžiavimas.

Sportinį paradą pradėjo įnešamos Australijos, Lietuvos ir sporto švenčių vėliavos, jas sekė Adelaid'ės Vyties, Melbourn'o Varpo, Geelong'o Vyties, Hobart'o Perkūno, Sydney•jaus Kovo ir Canberr'os Vilko sportininkai, nešdami savo klubų vėliavas. Sportininkai, pasipuošę gražiomis uniformomis, parado metu atrodė puikiai, o šeimininkai, Canberr'os Vilkas, vedėsi savo "talismaną", gražų vilkinį šunį.

Atidarymo iškilmes pradėjo sporto šventės rengimo pirmininkas P. Gružauskas, pasveikindamas visus svečius ir pakviesdamas žodį tarti Vilko pirmininkę R. Gružauskaitę, kuri anglų kalba visus pasveikino ir palinkėjo daug sportinės sėkmės. Šventės invokaciją skaitė prel. P. Butkus, kuris jaunystėje buvo geras sportininkas ir vienintelis iš dvasiškių įsigijo buv. Lietuvoje Kūno Kultūros Rūmų sidabrinį sporto ženklą, visuomet gražiais ir šiltais žodžiais paremia ir palaiko mūsų sportininkus. Po invokacijos sveikino ALFAS pirm. J. Dambrauskas. Po jo sveikino VLIKo vicepirm., svečias iš Cleveland'o, V. Jokubaitis.

Sportininkų priesaiką perskaitė iškilusis Sydney'jaus krepšininkas A. Svaldenis. Po to PL B-nės vicepirm. sporto ir jaunimo reikalams R. Dirvonis pasveikino visus susirinkusius ir perdavė linkėjimus iš Amerikos sportininkų ir naujos ŠALFAS valdybos bei jos pirmininko Pr. Bernecko.

Oficialiai 35-jų Australijos Lietuvių sporto šventę atidarė PL B-nės pirmininkas V. Kamantas, savo gražiame žodyje palinkėdamas visiems dalyviams sportinės sėkmės ir pasakydamas, jog dabartinė, jo vadovaujama PL B-nės valdyba gerai supranta sporto reikšmę jaunimui ir visuomet rems sportinį darbą. Oficialioji dalis buvo baigta Lietuvos himnu.

Prieš prasidedant pirmosioms rungtynėms, Sydnejaus tautinių šokių grupė, kurių daugumą sudaro sportininkai, pašoko du tautinius šokius. Išnešus vėliavas ir pakabinus kiekvieno dalyvaujančio klubo didžiulius skydus, prasidėjo pirmosios krepšinio rungtynės.

SYDNEJAUS KOVAS — HOBARTO PERKŪNAS

Atidarymo šventės pirmąsias krepšinio rungtynes žaidė buvusieji praeitų metų Australijos vyrų krepšinio čempionai su antrosios vietos laimėtojais hobartiškiais. Abiejose komandose žaidžia šiuo metu patys geriausi Australijos lietuviai krepšininkai: Sydnejaus komandoje iškilusis A. Svaldenis, kuris vienintelis iš NSW valstijos yra Australijos iki 20 metų jaunių rinktinėj ir Hobarto komandoje broliai Stanwix, kurie žaidžia už Tasmanijos rinktinę. Rungtynės prasidėjo gana šaltai, tačiau koviečiai tuoj pat perėmė vadovavimą ir 10-je minutėje jau vedė 10 taškų skirtumu. Šią persvarą jie išlaikė iki pirmo puslaikio pabaigos, jį laimėdami 35:23. Antrajame puslaikyje perkūniečiai pradėjo santykį lyginti ir puslaikio pabaigoje, kai Svaldenis dė baudų turi apleisti aikštę, taškų santykis visai susilygino, tačiau koviečiai išlaikė sviedinį ir atsiekė šį sunkų laimėjimą 56:54, kas vėliau jiems padėjo tapti šios šventės krepšinio čempionais. Taškus pelnė: Kovui - Svaldenis 14, M. Wallis 17, P. Kapočius 11, M. Šepokas, E. Kasperaitis, G. Atkinson po 4 ir R. Šiteris 2. M. Dubauskas ir P. Andriejūnas 0. Perkūnui: D. Stanwix 25, B. Stanwix 7, P. Stanwix, E. Paškevičius ir O. Paškevičius po 6, W. Stanwix 4, D. Jurevičius 0.

RINKTINĖS

Po kiekvienos sporto šventės iš atskirų komandų yra sudaromos rinktinės. Jas išrenka komandų treneriai. Į jas įeina:

Vyrų krepšinio: A. Svaldenis, E. Kasperaitis, R. Šliteris, M. Wallis, P. Kapočius - Sydn., D. Stanwix, W. Stanwix, B. Stanwix - Hob., E. Ragauskas ir S. Balnionis - Melb., P. Urnevičius - Adel. ir D. Šutas - Geel.

Moterų krepšinio: L. Šliogerienė, R. Kasperaitytė, S. Gustafson, R. Andriejūnienė - Sydn., S. Vyšniauskaitė - Melb., I. Petkūnaitė, R. Rupinskaitė ir A. Snarskytė - Adel., V. Venslovaitė, R. Gružauskaitė - Canb., I. Haze ir E. Šutaitė - Geel.

Jaunių berniukų: R. Gaidžionis, L. Janonis. A. Lašaitis, L. Pocius, C. Raudys, L. Raudys, P. Šumskas, P. Šiutz, A. Šmitas, J. Valaitis, S. Ankus ir A. Snarskis.

Mergaičių: R. Daukutė, L. Jablonskytė, K. Kelynack, E. Kemežytė, A. Martišiūtė, P. Šmitaitė, L. Šmitaitė, G. Starinskaitė, E. Šutaitė, B. Stalbaitė, K. Katauskaitė ir D. Mairaitytė.

VYRŲ TINKLINIO RINKTINĖ

E. Zduoba, A. Zduoba, E. Karpavičius, A. Noble - Sydn., B. Stanwix, W. Stanwix, D. Stanwix - Hob., D. Crook, J. Mašanauskas, V. Žilinskas - Melb.

KREPŠINIO RINKTINĖ — CANBERRA CANNONS

Šventės paskutinės krepšinio rungtynės įvyko tarp lietuvių vyrų rinktinės ir sostinės profesionalų Cannons komandos. Ši komanda žaidžia Australijos profesionalų lygoje, jos komandoje žaidžia keli amerikiečiai iš kurių vienas juodukas yra ypatingai geras. Komandoje yra ir vienas virš 7 pėdų aukščio centro žaidėjas, kurio nė mūsų pats aukščiausias Svaldenis 6'7" aukščio negalėjo sulaikyti. nors tuoj pat gerasis metikas negras daro tolimą gražų metimą.

Pirmasis puslaikis buvo nesėkmingas lietuviams. Ypatingai buvo nesėkmingi metimai. Mūsiškių kovingumas ir dengimas buvo labai geras, tačiau, neįmetus krepšio, buvo mažai galimybių atgauti sviedinį. Pirmasis puslaikis baigėsi australų naudai 54:30.

Antrajame puslaikyje mūsų vyrai išvystė greitą žaidimą, kuris jiems gana gerai sekėsi ir kova yra visą puslaikį buvo karšta ir įdomi. Šį puslaikį mūsų žaidėjų metimai buvo daug geresni ir mūsų rinktinė šį puslaikį baigė tik dviejų taškų pralaimėjimu. Rungtynių rezultatas 108:82. Taškus mūsų rinktinei pelnė: A. Svaldenis 30, D. Stanwix 14, B. Stanwix 10, W. Stanwix, E. Ragauskas ir S. Balnionis po 6, M. Wallis 4, P. Urnevičius 5, P. Kapočius 1, E. Kasperaitis ir R. Šliteris 0. Treneris P. Andriejūnas iš Sydney.

TINKLINIO VYRAI — CANBERROS AUSTRALAI

Šias rungtynes po gana sunkios kovos 3:1 laimėjo australų rinktinė. Žaidynės buvo visą laiką įtemptos ir gražios. Didesnės laimės dėka, laimėjimas galėjo atitekti lietuviams. Visoje tinklinio rinktinėje ir visose žaidynėse matėsi tik senųjų mūsų klubų ir rinktinių žaidėjų veidai, jaunimo ir prieauglio beveik visai nebuvo. Tas pats buvo ir su mergi-

nomis. Į šią šventę moterų tinklinio komandą atsivežė iš Sydn. Kovas. Pats laikas tinklinio vadovams ir treneriams susirūpinti mūsų tinklinio priaugliu, įtraukiant jaunimą į šią populiarią sporto šaką. Lietuvių rinktinės treneris buvo A. Zduoba.

ŠVENTĖS UŽDARYMAS

Gruodžio 31 d., po paskutiniųjų krepšinio rungtynių, vėl, maršo garsams palydint, išsirikiavo su vėliavomis šventėje dalyvavę sporto klubai. Uždarymas pradėtas Australijos himnu. Atsisveikinimo žodį tarė šventės rengimo pirmininkas P. Gružauskas, padėkodamas visiems už gausų dalyvavimo šventėje (buvo virš 300 aktyvių sportininkų) ir gražų šventės pravedimą. Visų vardu jis padėkojo ir svečiams iš Amerikos. Perdavus pereinamąją švenčių vėliavą ir buv. PLB pirmininko J.J. Bačiūno pereinamųjų švenčių rengėjo trofėją sekančiam 36-sios sporto šventės rengėjui Sydney'jaus Kovui, jis pakvietė svečią iš Amerikos PLB vicep. sporto ir jaunimo reikalams R. Dirvonį, ALFAS pirm. J. Dambrauską ir Canberr'os Vilko pirm. R. Gružauskaitę įteikti laimėtojams dovanas.

Pereinamąsias taures, skydus ir trofėjas gavo jas laimėjusios komandos, o indicidulius sportininkai gavo specialius šventės laimėtojų medalius. Pirmą kartą ALFAS valdyba vyrų krepšinio laimėtojams įteikė prieš metus laiko mirusio buvusio mūsų sporto veikėjo ir ALFAS pirm. Vlado Daudaro vardo pereinamąjį skydą. Jį gavo Sydney'jaus vyrai.

Žinomo buv. sportininko ir menininko Henriko Šalkausko medalius gavo geriausi ir mandagiausi žaidėjai: vyrų krepšinio A. Svaldenis, Sydn., moterų krepšinio - R. Rupinskaitė, Adel. Vyrų tinklinio - W. Stanwix, Hob. Berniukų krepšinyje po lygiai taškų surinko L. Raudys, Melb. ir J. Valaitis Geel. Mergaičių krepšinyje po lygiai taškų gavo E. Kemežytė Canb. ir L. Šmitaitė Adel. Gražiausiai pasirodęs klubas - Melb. Varpas.

Kiekvienais metais visi klubai renka vieną ALFAS Garbės narį. Šiais metais klubų buvo pasiūlyti 5 kandidatai. Išrinktu tapo Sydney'jaus Vincas Binkis. Jis yra sporto veteranas, žaidęs krepšinį, tinklinį, buvęs Australijos lietuvių stalo teniso čempionas ir dabar Canberr'oje laimėjęs vyrų galfą. Be aktyvaus sporto, jis buvo Kovo steigėjas, ilgametis jo pirmininkas, ALFAS valdybų narys ir pirmininkas ir dabartinis Sydney'jaus Lietuvių Klubo pirmininkas.

Šventės medaliai buvo įteikti ir svečiui R. Dirvoniui bei ALFAS pirmininkui J. Dambrauskui. 35-ją Sporto šventę oficialiai uždarė PLB vicep. R. Dirvonis padėkodamas už gražų jo ir kitų svečių priėmimą ir linkėdamas pasimatyti III-je Pas. Liet. Sporto šventėje Adelaidėje 1988 metais. Šventė baigta visiems sugiedojus Lietuvos himną.

SPORTO ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS

Sporto atstovų suvažiavime buvo du posėdžiai. Pirmasis, daugiau informacinis, kurio metu buvo išrinkta Ginčų komisija, sprendžianti visus būsimus sportinius ginčus. Jai taip pat buvo pavesta išrinkti geriausiai ir gražiausiai atidaryme pasirodžiusį klubą, kuris gaus pereinamąją dovaną. Buvo išrinkti ALFAS garbės nariai: L. Baltrūnas, D. Atkinson ir A. Laukaitis.

Pagrindiniame atstovų posėdyje dalyvavo: P. Šiaučiūnas ir J. Paškevičius - Hobart'o Perkūnas, R. Jablonskis - Adelaid'ės Vytis, K. Starinskas ir L. Bundarda - Geelong'o Vytis, R. Ragauskas ir L. Baltrūnas - Melbourn'o Varpas, L. Rubaitė ir V. Alekna - Melbourno žiemos sporto klubas Neringa, P. Gružauskas - Canberr'a Vilkas, A. Laukaitis ir J. Karpavičius - Sydney'jaus Kovas, R. Dirvonis - PL B-nės vicep. Čikaga, N. Wallis - ALFAS valdyba. Susirinkimui pirmininkavo ALFAS pirm. J. Dambrauskas ir sekretoriavo A. Liutackienė.

Perskaičius pereitų metų suvažiavimo Hobart'e aktą, jis buvo visų priimtas. ALFAS savo pranešime pareiškė, kad santykiai tarp atskirų klubų ir ALFAS valdybos yra labai pagerėję ir ginčų daugiau nėra. Santykiai su buv. Krašto v-ba buvo labai geri ir sportininkams ji buvo labai palanki. ALFAS kasoje yra virš 3000 dol.

J. Dambrauskas, pristatė svečią R. Dirvonį ir paprašė jį tarti žodį. R. Dirvonis nuoširdžiai padėkojo už pakvietimą dalyvauti šiame susirinkime, pasveikino visus atstovus ir sportininkus PL B-nės ir ŠALFAS valdybos vardu, o taip pat Amerikos LB pirm. dr. A. Butkaus, PL B-nės vicep. dr. T. Remeikio ir Kanados LB pirm. adv. A. Pacevičiaus vardu. Jis paminėjo, kad Amerikoje sportininkai jau išsikovoję sau lygias teises Pas. Liet. B-je ir linki, kad ir Australijos lietuviai sportininkai atsiektų tą patį. Per paskutinį ŠALFAS suvažiavimą buvo svarstyta ir III-sios Pas. Liet. Sporto šventės vietovė ir buvo oficialiai pasiūlyta Australija, kam pritarė ir Pas. Liet. B-nė. Pradžioje buvo siūlyta 1986 metai, tačiau, dėl įvairių kliūčių ir Jaunimo kongreso 1987 metais, galutinai buvo pasiūlyta 1988 metai. Jeigu Australijai ta data būtų paranki, tai būtų galima jau pradėti tartis. Šią šventę pilnai remtų Pas. Liet. B-nė.

Po svečio kalbos mūsų veteranas sportininkas ir ALFAS garbės narys L. Baltrūnas prašė R. Dirvonį, kad jis PL B-je iškeltų klausimą dėl sporto lygiagretaus traktavimo su kitomis kultūrinėmis ir meninėmis lietuviško gyvenimo šakomis, nes fizinis auklėjimas ir sportas nėra vien tik lakstymas paskui sviedinį. Jis taip pat pasiteiravo apie Amerikos lietuvių sportinį leidinį, į ką svečias atsakė pareikšdamas, kad jis turėtų greitai išeiti.

Pasiūlius buvo priimta, kad III Pasaulio lietuvių sporto šventė turi būti rengiama 1988 m. Adelaid'ėje, kartu su Australijos lietuvių dienomis. Galutinį atsakymą dėl šios šventės ALFAS valadybai duos Adelaid'ės Vytis. Jeigu jie negalėtų suruošti, Melbourn'o Varpo atstovas R. Ragauskas pasisiūlė ją suruošti Melbourne.

Susirinkimo metu buvo priimta ir perduota rezoliucija sveikinanti Krašto Atstovų Tarybą.

Visiems klubams padarius savo veiklos pranešimus paaiškėjo, kad klubai veikia neblogai, turi vidutiniai po 100 ar daugia narių, finansiniai niekas nesiskundė. Sportinė Australijos lietuvių ateitis yra šviesi. Neringos žiemos sporto klubo klausimas buvo galutinai išspręstas, jiems paaiškinus savo klubo padėtį. Jie yra pilnateisiai ALFAS nariai, tik neturį teisės balsuoti sprendžiant vasaros švenčių sportinius klausimus.

Suvažiavimo metu, su mažais pasikeitimais, buvo priimtas naujas papildytas ALFAS ir Sporto švenčių statutas, kurio projektą paruošė J. Dambrauskas, V. Binkis ir A. Laukaitis.

Į naują ALFAS valdybą buvo pasiūlyta Sydney'jaus ir Adelaid'ės kandidatai. Balsų dauguma buvo išrinkta Sydney'jaus kandidatai: J. Dambrauskas pirm., N. WallisGrincevičiūtė sekr. ir A. Šepokas iždin.

Sekančioji sporto šventė įvyks 1985 m. Sydney'juje, o 1986-jų metų sporto šventė, kartu su Lietuvių dienomis įvyks taip pat Sydney'juje. Visas suvažiavimas ir posėdžiai praėjo gražioje ir darbingoje nuotaikoje.

ŽVILGSNIS Į PRAEITĮ

SPORTINIAI POETO PRISIMINIMAI

Tęsinys

Lietuvos krepšininkai 1937 metais nelauktai tapo Europos čempionais, toliau rašo V.S. Gira. Lakstydami po aikštelę, jie sveidė - ne broliau negu kamuolį - angliškus sakinius amerikonišku akcentu. Aišku, ne visi - nežinau ar Šačkus, ar Variakojis) veteranas, šiuo metu gyvenąs Panavėžy), mokėjo angliškai, bet keli žaidėjai kalbėjo geriau angliškai, negu lietuviškai... (O kodėl gi, mielas poete, minėdamas

J. Penčylos šaržai

Lubinas, Ruzgys, Puzinauskas I (Zenonas), Kriaučiūnas

Sačkaus pavardę, nepaminėjo, kad jis apie 10-tį metų ne krepšinį, bet po karo Sibire su kitais tūkstančiais nekaltų lietuvių buvo vergų stovyklose).

Tolimesniame savo atsiminimų aprašyme poetas Gira primena, kad krepšinis Lietuvoje prasidėjo 1922 metais, tačiau pradžioje neprigijo ir tik 1935 m., kai trys Amerikos lietuviai - Savickas, Knašas ir Žukas pradėjo treniruoti Lietuvos krepšininkus, o 1936 m. atvyksta Lubinas,

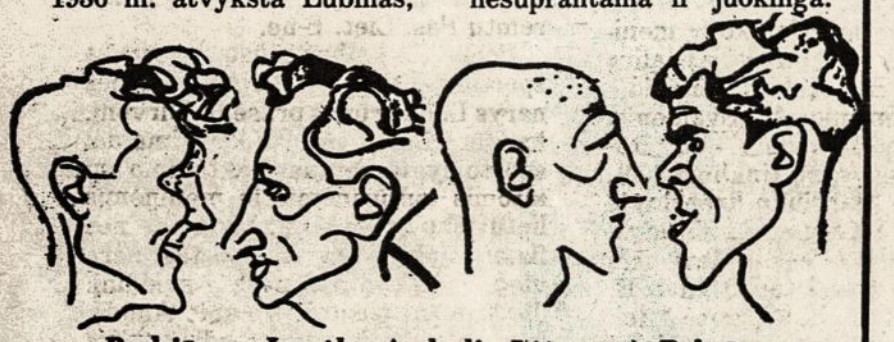

Budriūnas, Jurgėla, Andrulis I (Arturas), Baltrūnas

krepšinis daro didelę pažangą. Ir štai 1937 m. Rygoje laimima Europos čempiono vardas. Minėdamas rungtynių rezultatus, poetas anų dienų komandas lygina su dabartinėmis Lietuvos komandomis, rašo, kad net "Statyba", kuri nėra Lietuvos čampionas, prieš to meto Lietuvos rinktinę, su visais amerikonais, laimėtų triženkliu skaičiumi. Dabar taip žaistų mūsų moksleiviai.

(Labai keistai galvoja

Cenfeldas, Lelčinskas, Mažeika, Nikolskis

gerbiamas rašytojas, lygindamas visą sportą dabarties ir praeities. Tas labai yra priimtas komunistinėje Lietuvoje, lyginti gyvenimą nepriklausomoje ir tik atsikuriančioje Lietuvoje, su, jau po 45-kių metų, esančiu. Jeigu Lietuva, atsikračiusi caristinio rusiško jungo, per savo laisvus 20-tį metų galėto iš griuvėsių pastatyti naujus moderniškus pastatus, kurių laiptai dar ir dabar tvirtai stovi, ne taip kaip dabartinės Lietuvos statybos, kada jau tik po metų

cementas byra, vanduo pro stogą bėga ir Maskvoje, tik pastatytas 5-kių aukštų gyvenamų butų namas susmunka kaip nedakepęs pyragas, nes visur vyksta vagystės ir kombinacijos. Ir sportiniame neprikl. Lietuvos gyvenime buvo padaryta milžiniška pažanga, pastatant Kūno Kultūros Rūmus, stadionus ir kt. Savaime aišku - tą gali ir mažas vaikas suprasti - kad jeigu mes būdume dar 45 metus laisvai gyvenę, tai ne tik būtų galutinai atsikratyta visų tų rusiškų blogybių, kurios buvo užsilikę nuo carinės priespaudos, bet taip pat būtų išaugusi nauja lietuviška patriotinė karta, su demokratiniu valdžios aparatu, nes ir pati demokratija negali gimatia iš karto, bet ji turi pati tautoje įsigyventi. Taip kad, lyginti neprikl. Lietuvos gyvenimą ir net sportą, su dabartiniu, yra labai kvaila ir vaikiška. Kalbant apie krepšinį, kurio žaidimo lygį tada, rašytojas lylgina su dabartine yra ir nesuprantama ir juokinga. Kas gi tą didžiąją Tarybų S-gą, daugiau ar mažiau išmokė žaisti krepšinio? Pradedant nuo Helsinkio olimpiados, jau neskaitant pačių pirmųjų pokarinių metų, krepšininkai, kaip: Butautas, kulalauskas, Lagunavičius, Petkevičius, Sercevičius, Stonkus ir kiti buvo tie pirmieji, kurie ir tą didžiąją Sąjungą mokino žaisti ir jai, o ne Lietuvai, iškovojo olimpinius medalius. Tuo laiku visame pasaulyje buvo žaidžiamas toks krepšinis,

todėl jį lyginti su dabartine aukšta žaidimo technika ir ano laiko komandas su dabartinėmis moksleivių, yra tikrai beprasmiška).

Toliau savo straipsnyje autorius prisimena Lietuvos rinktinės kelionę į Paryžių. Jis rašo: "Komandos treneris turbūt buvo kuris nors žaidėjas, greičiausiai Amerikos lietuvis, o gal jokio trenerio nebuvo, kai nebuvo net masažisto. Už tat dar drauge su rinktine vyko visai pašaliniai asmenys: gana žinomas Kauno advokatas su žmona, jaunas, tik baigęs universitetą gydytojas, aš, jau rašąs eilėraščius ir, svarbiausia - visos tos nevienalypės grupės viršininkas, vieno departamento direktorius. Šiandien, vargais negalais atgamindamas blunkančias krepšininkų pavardes, niekaip negaliu prisiminti, kuris gi buvo "vietinis" lietuvis, o kuris importuotas. Taigi į Paryžių vyko Andriulis, Baltrūnas, Budriūnas, Jurgėla, Kriaučiūnas, Puzinauskas, Sąčkus, Variakojis ir dar vienas - gal Andžejauskas, gal Nikolskis. Dar Puzinauskas, atrodytų, buvo "vietinis". Na, o likusieji? Anų metų spauda, dėl suprantamų priežasčių, irgi nesistengė akcentuoti to "užjūriškumo". (Jeigu seneliui poetui, kurie ir pats su šiais krepšininkais kartu važiavo, prisimiršo kurie buvo "vietiniai" iar kurie iš "užjūrio", kaip jis mini, tai tiak Budriūnas, Kriaučiūnas ir Jurgėla buvo Amerikos lietuviai, tuo metu gyveną ir žaidę Lietoje. Kiti gi buvo tikri "vietiniai" lietuviai).

"Į Paryžių, kaip rašo S.V. G., vykome traukiniu, sėdėdami paprastame "kietame" vagone, nes tarptautiniai miegamieji buvo per brangūs net Europos čempionams..." Išvakarėse, prieš rungtynes rinktinė, kartua kartu ir poetas, buvo pakviesti į sportinio laikraščio "L'auto" surengtą priėmimą, kur dalyvavo ir to laiko žymus aktorius Haris Boras, Žano Gabeno pirmtakas prancūzų ekrane. Lietuviai krepšininkai tą dieną tapo žinomi Paryžiuje. RUngtynės vyko didžiausioje Paryžiaus sporto salėje "Ž iemos rūmuose", prieš rungtynes esant karnavalui ant ledo. Šios rungtynės buvo pralaimėtos 18:25 ir prancūzai džiaugėsi, kad jie pirmieji nugalėjo Europos čempionus.

Rašydamas toliau apie išvyką į Paryžių, V.S. Gira mini, kad Elizėjaus laukuose sutiko skulptorių Br. Pundzių, dainininką iš Kauno R. Andrejevą, o jų gyvename viešbutyje "Plaza" liftas slankiojo tarp turėklų ir vos

Norkus I (Vytautas), Petrauskas, Šliūpas

nenupiovė galvos krepšininkams Budriūnui (ar Baltrūnui).

Baigdamas savo straipsnį, rašytojas jį užbaigia jau visai "tarybiniai", sakydamas, kad "Atminty šmėstelėjo jauni amerikonai (kodėl ne Amerikos lietuviai) kurie bandė mokyti mus krepšinio, o štai jų anūkai turėtų mokintis žaidimo meno iš tarybinių lietuvių krepšininkų. O, prisiminus dviračių treką buržuaziniame Kaune, nieko nedavusį Lietuvos sportui ir pagalvojau apie pasaulio rekordininkų Gintautą Umarą, kuris toks nebūtų tapęs ankstyvesnėje santvarkoje".

Malonu skaityti gerbiamo poeto ir rašytojo prisiminimus, tačiau tikrai skaudu darosi, kad tas žmogus ir vėl taip vaikiškai, ar gal geriau tarybiškai, nes komunistai viską, kas buvo atsiekta neprikl. Lietuvoje, bando juodžiausiom spalvom aptepti ir visas atsiektas lietuvių vertybes prisiskiria tik sau, nors, mes visi labai gerai atmename, kai įžygiavę į Lietuvą pirmieji rusai, manė, kad jie papuolė į rojų žemėje. Labai daug ir sportiniame gyvenime tie didieji komunistinai kalbėtojai išmoko iš Pabaltijo sportininkų, o kalbant apie krepšinį, mielas poete, tai jeigu ne tie Amerikos lietuviai, tai gal ir šiandien dar krepšinis nebūtų tokiame aukštame lygyje ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Sovietų Sąjungoje.

P. L-vis

Sporto šventės rezultatai

KREPŠINIS

VYRAI: 1. Sydney'jaus Kovas, 2. Hobart'o Perkūnas, 3. Melbourn'o Varpas II.
MOTERYS: sydney'jaus Kovas, 2. Adelaid'ės Vytis, 3. Geelong'o Vytis.
JAUNIAI: 1. Adelaid'ės Vytis, 2. Sydney'jaus Kovas, 3. Geelong'o Vytis
JAUNĖS: 1. Adelaidės Vytis, 2. Geelong'o Vytis, 3. Canberr'os Vilkas

TINKLINIS

VYRAI: 1. Hobart'p Perkūnas, 2. Sydney'jaus Kovas, 3. Melbourn'o Varpas.

LAUKO TENISAS

VYRŲ: R. Leveris, Sydn., 2. Č. Žilinskas, Canb.
MOTERŲ: R. Šutienė, Geel., 2. L. Pocienė, Adel.
VYRŲ DVEJETAS: R. ir V. Leveriai Syd., 2. A. Kustas ir Č. Žilinskas Canb.
MOTERŲ DVEJETAS: R. Šutienė ir V. Karpuškienė Geel., 2. R. ir L. Vaičiulevičiūtės Melb.
MIŠRUS DVEJETAS: L. Pocienė Adel. ir Č. Žilinskas Canb., 2. R. ir P. Šutai Geel.
VYRŲ VETERANAI: 1. Č. Žilinskas Canb., 2. V. Jasulaitis Melb.
JAUNIAI: E. Vaičiulaitis Melb., 2. J. Rukšėnas

STALO TENISAS

KOMANDINIAI: vyrų 1. Melb. Varpas, 2. Geelongo Vytis
VYRŲ VIENETAS: 1. J. Ablonskis Melb., 2. A. Balnionis Melb., V. Jasulaitis Melb.
VYRŲ DVEJETAI: 1. J. Ablonskis ir A. Balnionis, 2. V. Jasulaitis ir O. Pilka
JAUNIŲ VIENETAS: 1. D. Valaitis Geel., 2. E. Starinskas Geel.

PLAUKIMAS

KOMANDINIAI: 1 Canberr'os Vilkas 411 tšk., 2. Sydney'jaus Kovas 214 tšk. ir 3. Brisbane 68 tšk.

SQUASH'AS

VYRŲ: R. Šatkauskas Canb., 2. A. Budzinskas Canb.
MOTERŲ: 1. R. Rupinskaitė Adel., 2. A. Andriuškienė Canb.

BILIJARDAS

VIENETAS: V. Burokas Syd.
DVEJETAS: V. Burokas ir D. Atkinson abu Sydn.

GOLFAS

VYRŲ: V. Binkis Sydn., 2. Č. Žilinskas Canb.
MOTERŲ: K. Zenk Geel., 2. R. Zenk Geel.

ŠACHMATAI

Žaibo turnyro nugalėtojas V. Augustinavičius Sydn. Kovas

SYDNEJAUS ŽINIOS

SYDNEJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

Šiuo metu jau esame surinkę pasižadėjimais $ 127.000. Norime pasiekti savo užsibrėžtą tikslą - $ 150.000. Pamažu einame prie pabaigos vajaus ir norėtumėm jį tikrai baigti Nepriklausomybės Šventės proga. Tik tie paskutinieji doleriai vis sunkiau ir sunkiau plaukia. Dar kartą malonia kreipiamės į visus lietuvius kur jie bebūtų tik su keliais žodžiais - KVIEČIAME PRISIDĖTI PRIE VAJAUS!

Toliau skelbiame pavardes prisidėjusių prie vajaus.

AUKOJO: Aust. Liet. Fondas $ 1000; "Talka" $ 800; I. ir J. Barilai, J. ir P. Pullinen po $ 250; B. Aleknaitė $ 200; "Dainos" choras, V. Mackevičius, D. Petrauskas, J.J. Ruzgiai (Brisb.) po $ 100; J. Alkevičius, V. Glionertas (papildomai), O Karkauskienė po $ 50.

SKOLINO neimd[redacted]čių: A. Stupuras (Me[redacted] ir E. Bartkevičiai[redacted]x, J. Dambra[redacted]ičiai, S. Jank[redacted]kas, V. Jaras, I. Jonaitis, J. [redacted] ir S. Jūragiai, prof. A. Kabaila, Liet. Kat. Moterų D-ja (Melb.), A. ir S. Steponavičiai (Melb.), A. Ulskis (Toronto, NSW), dr. I. ir N. Venclovai, dr. B. ir T. Vingiliai ir L. Žilytė visi po $ 1000. S. Šaparienė (papildomai) $ 750.

Po $ 500 - A. Jakštas (papildomai), V. Juzėnienė, M. ir A. Jokantai, Juozas Paltanavičius, A. Rakštelis (Melb.), J. Šarkauskas, J. ir A. Šidlauskai.

H. Vainauskas $ 400. Alg. Bieliūnas ir N. Matvejavs po $ 300. V. Ratkevičius (Adelaide) $ 250. V. Žeimys $ 200. A. Ruša $ 150. V. Viliūnaitė $ 100.

Visiems aukojusiems ir skolinusiems nuoširdžiai dėjojame. Aukos ir paskolos priimamos bet kokio dydžio. Pinigus siųsti sekančiu adresu: LITHUANIAN CLUB LTD., P.O. BOX 205, BANKSTOWN, NSW, 2200.

AČIŪ UŽ GERĄ DARBELĮ

Per Vokietijos krašto bendruomenės valdybą buvo gauta žinių ir adresų tautiečių, gyvenančių Lenkijoje, kuriems yra reikalinga parama. Sydnejaus apylinkės valdyba, pasitarusi su Alfa Savickiene ir A. Vinevičium, nutarė suorganizuoti padėvėtų rūbų vajų ir gautus rūbus pasiųsti Lenkijon.

Surinkti rūbai buvo supakuoti į 20 siuntinių (po 20 klg.) ir pasiųsti. Persiuntimas kainavo $ 463.

Nuoširdžiai dėkojame už paaukotus rūbus ir pinigus. Pinigais aukojo: Sydney'jaus "Caritas" $ 100, J. Venclovienė $ 60, A. Venclova $ 50. Rūbais ir pinigais aukojo: po $ 20 N. Liutikaitė ir A. Paulienė, po $ 10 N. Čelkienė, M. Vaškevičienė, O. Miniotienė, Simanauskas, Šimkienė, Labutienė. Gyv. Rožančiaus d-ja, S. Mauragienė. Po $ 5 K. Sidnickienė, O. Lašaitienė, A. Savickienė, Statkai, A. Brunkienė, Kemežienė, Mickevičienė, Narušienė, Storpirštienė, Palaitienė. Ladygos, K. Ankus, Stanevičienė, E. Šliterienė, B. Barkus, Juozas Ramanauskas. Po $ 4 Antanaičiai, Burokas, A. Žilys. Po $ 2 R. Ratienė, A. Kutka, Donelienė $ 3.

Rūbus aukojo: Glionertas, Šaparienė, Šliogerienė, Degutis, Šidlauskienė, Blokienė, Bižienė, Jesiūnienė, A. Brunka, Br. Genys, E. Badauskienė, Ivaška, J. Gudaitis, Matičiūnas.

Surinkta pinigais $ 429, trūkstamus 34 dol. padengė Sydney'jaus apylinkės valdyba.

Dėkojame visiems prisidėjusiems prie šio darbo, o ypač organizatoriams ir pakuotojams Alfai Savickienei, A. Vinevičiui, Pečiulienei, Brunskienei, Kemežienei, Ginūnams ir Mauragiams.

Sydney'jaus apylinkės valdyba

PRANEŠIMAS

Syd. liet. pensininkų klubo nariams pranešame, kad sekantis susirinkimas įvyks vasario 7 d. 12 val., ketvirtadienį, Bankstown Lietuvių Namuose.

Po trumpo susirinkimo, bus vaišės, kurias mums ruošia Lietuvių namų virtuvės šeimininkė p. J. Šarkauskienė, į kurias kviečia visus pensininkų klubo narius.

Sekretorė

SKELBIMAS

Reikalingas mašininkas ar mašininkė, gerai moką lietuvių kalbą, surinkti "Mūsų Pastogės" tekstams.

Suinteresuoti asmenys prašomi kreiptis raštu į Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjungos komitetą, p.o. Box 550, Bankstown 2200 arba skambinti p. A. Jablonskienei tel. 709 4031.

A.A. ALFONSAS MAKARAS

Lapkričio 30 d. po sunkios ligos mirė Alfonsas Makaras.

A.a. Alfonsas Makaras buvo gimęs 1922 m. Tauragės apskrityje, Žemaitijoje. Didelę dalį savo jaunystės praleido Klaipėdos krašte. Vokiečių okupacijos metu, pasitraukė į Vokietiją. Pasibaigus karui, su pirmomis emigrantų bangomis atvyko į Australiją ir įsikūrė Bankstowne. Čia sukūrė šeimą ir įsigijo biznį.

Bet Alfonsui rūpėjo ir lietuviški reikalai. Jis darbavosi Apylinkės valdybose, Dainavos Namų valdybose, bekuriant Lietuvių Klubą Bankstowne.

Klubą pastačius, jis buvo pirmasis jo vedėjas.

Alfonsas domėjosi politika ir buvo Liberalų partijos narys.

Laidotuvių apeigas Rookwood kapinėse, Lietuvių sekcijoje pravedė prel. P. Butkus. Prie kapo atsisveikinimo žodį tarė Lietuvių Klubo pirm. V. Bukevičius, Liberalų partijos vardu - S. Briedis, Talkos Kredito Draugijos vardu - M. Šumskas.

Alfonsas paliko nuliūdusią žmoną, sūnų Davidą ir dukrą Perlą.

Ilsėkis ramybėje.

M.S.

Spalio 14 d. Westmead ligoninėje vėžio ligos iškankintas mirė Mečys Laurinavičius. Palaidotas Castlebrook Rosehill kapinėse. Paliko liūdinčią žmoną.

Mečys Laurinavičius, vėliau pasikeitęs pavardę į Max Lauran, buvo vedęs australę. Šeimos nesusilaukė. Nors lietuviškame gyvenime nedalyvavo, bet buvo ilgametis "Mūsų Pastogės" skaitytojas.

SYDNEJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWN (TEL. 708-1414)

Sekmadienį, sausio 20 dieną, 2.30 val.

TURGUS

Daug vertingų premijų. Gera nuotaika.
Ateikite ir išbandykite savo laimę.

Dovanos giminėms Lietuvoje

Po naujų pertvarkymų ir pakeitimų siuntiniams į Lietuvą siųsti, nuo dabar muitą už dovanas turės sumokėti patys siuntinių gavėjai. Siūlome ir toliau pasinaudoti mūsų patyrusiu ir praktišku tarpininkavimu.

KALĖDINĖ DOVANA — SIUNTINYS No. 4. 1984 m.

1 Vyriškas arba moteriškas megstinis, 1 vyriški išeiginiai marškiniai, 1 bliuskutė, 2 p. vyriškų kojinių, 2 p. moteriškų nailoninių kojinių, vilnonė arba šilkinė gėlėta skarelė, 40 angliškų arba amerikietiškų cigarečių, ½ sv. arbatos, 1 sv. grynos pupelių kavos, 1 p. džinsinių kelnių, denim arba rumbuoto aksomo, firmų "Wrangler" arba "Levi", 1 vyriška arba moteriška žieminė striukė - anorak.

Šio siuntinio kaina su pašto ir dokumentų sutvarkymo išlaidomis — $ 250.oo

Jei kas pageidauja gali ir pats sudaryti siuntinį, savo nuožiūra, iš pageidaujamų Lietuvoje dalykų, kuriuos žemiau išvardiname.

Sportiniai batai, vyriški arba moteriški firmos "Adidas"	$ 38.00
Siuntinyje gali būti 2 poros	61.00
"Olympus"	25.00
	52.00
Sportiniai kostiumai, firmos "Adidas"	42.00
	61.00
"Olimpus"	22.00
	51.00
Džinsinės denim arba rumbuoto aksomo kelnės	27.00
Žieminiai moteriški ilgi batai su šiltu pamušu	100.00
Normalūs vyriški arba moteriški geri batai	50.00
Vyriški kostiumai	170.00
Moteriški kostiumėliai	120.00
Moteriški arba vyriški megstiniai	34.00
Vyriški išeiginiai marškiniai	20.00
Bliuskutės	20.00
Vilnonės arba šilkinės skarelės	8.50
Vyriškos arba moteriškos striukės — anorakai	100.00
Sudarant siuntinį savo nuožiūra reikia pridėti pašto ir apdraudimo išlaidom	$ 44.00

Siunčiame pramogines ir kitokios muzikos plokšteles. Sudarome testamentus, adminstruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba valiuta.

Nauja tvarka, galioja dabar.

BALTIC STORES & Co.

Tel. 01 460 2592 Z. JURAS ENGLAND.
11 LONDON LANE, BROMLEY. KENT BR1 4HB.

LITUANISTINIAI KURSAI SYDNEJUJE

Pranešame, kad Australijos Švietimo Ministerijos patvarkymu lietuvių kalba įvesta į abitūros egzaminus (H.S.C.) lygiateisiai su visais kitais švietimo ministerijos nustatytais privalomais dalykais. Kiekvienas lietuvis jaunuolis-lė gali baigti australišką gimnaziją su lietuvių kalbos pažymiu. Taip pat turi progos giliau susipažinti su lietuvių tautos kultūra ir istorija.

Priimami taip pat ir suaugusieji.

Norintieji studijuoti lietuvių kalbą registruojasi vasario 2 d., šeštadienį. Registracija vyks Ashfield Boys' High School, Liverpool Rd., Ashfield, 9-11 val. ryto.

Mokslas prasideda vasario 9 d., šeštadienį, 8.30 val. ryto, ten pat.

Informacijai skambinti tel. 332 1471.

Lituanistinių Kursų Vedėja

Mūsų Pastogė

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY

Published
by the Lithuanian Community
Publishing Society Ltd.
P.O. Box 550
Bankstown, N.S.W., 2200

Redaktorius: J. Mašanauskas
P.O. Box 550 Bankstown 2200

Administracijos adresas:
P.O. Box 550 Bankstown 2200
Administracijos tel. 709 4846
Prenumerata:

Australijoje metams	$ 25
Užsienyje papr. paštu	$ 30
Oro paštu į N. Zelandiją	$ 40
Oro paštu kitur	$ 55

Redakcija rašinius taiso ir skelbia savo nuožiūra. Nenaudoti rankraščiai negražinami ir nesaugomi. Norintieji nepanaudotus rankraščius atgauti, siųsdami turi pridėti sau užadresuotą voką su pašto ženklu. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Printed by Rotor Ltd.